

TARTU ÜLIKOOL

Pärnu kolledž

Turismiosakond

Britt Heinsoo

**TURISMIHARIDUSTEENUSE ARENDAMINE
TARTU ÜLIKOOLI PÄRNU KOLLEDŽI
NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Ilona Kandelin, MBA

Pärnu 2024

Soovitan suunata kaitsmisele

(allkirjastatud digitaalselt)

Ilona Kandelin

Kaitsmisele lubatud

(allkirjastatud digitaalselt)

TÜ Pärnu kolledži programmijuht

Ilona Kandelin

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Britt Heinsoo

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Turismiharidusteenuse arendamine	6
1.1. Turismiharidusteenuse sisu ja suundumused	6
1.2. Üliõpilaste ootused turismiharidusteenusele	9
1.3. Turismiharidusteenuse arendusvõimalused.....	13
2. Uuring Tartu Ülikooli Pärnu kolledži turismiõppekaval õppivate üliõpilaste ootuste ja õpikogemuste kohta	18
2.1. Tartu Ülikooli Pärnu kolledži turismi- ja hotelliettevõtluse õppekava tutvustus ning ülevaade uuringumetoodikast ja -protsessist.....	18
2.2. Uuringu tulemuste analüüs	22
2.3. Järeldused ja arendusettepanekud	31
Kokkuvõte	37
Viidatud allikad.....	40
Lisad.....	44
Lisa 1. Uurimisinstrumendi koostamine	44
Lisa 2. Ankeetküsitlus	46
Summary	57

SISSEJUHATUS

Haridusteenused on teenused, mis võivad olla nii tasuta kui ka tasulised, ja mille eesmärk on haridus teha kättesaadavaks kõigile. Tänapäevane haridusteenus areneb suunas, kus rohkem tähelepanu pööratakse õppija individuaalsele vajadusele ja arengule. See võimaldab õppijal aktiivsemalt osaleda õppeprotsessis ning saavutada edu erinevates eluvaldkondades (Mara, 2017, lk 1). Tulevikutöötajatelt oodatakse üha enam mitmekülgseid ja kaasaegseid oskusi, mille alla kuuluvad erinevad kognitiivsed oskused, intrapersonaalsed oskused, tehnilised oskused ning hea kommunikatsiooni -ning finantsoskused (Geisinger, 2016, lk 246–247).

Käesolev lõputöö keskendub turismiharidusteenuse arendamisele. Tänapäeva turismisektoris tuleb pidevalt osata kohaneda uute trendide, tehnoloogiate ja tarbijakäitumistega. Turismiharidusteenust pakkuvatel organisatsioonidel seisavad ees mitmed väljakutsed, mis tulenevad valdkonna kiiretest muutustest. Seetõttu ei pruugi õppekavad ja programmid vastata tänapäeva turismisektori vajadustele ning üha enam tekib vajadus uuenduslike ja loominguiliste õppemeetodite järele (Kusumawardhana, 2019, lk 3). Turismitöö ei ole enam nii ühekülgne, sest kaasaegsetes turismiettevõtetes kasvab pidevalt vajadus integreerida mitmekesiseid oskusi ja teadmisi, mis peegeldavad muutuva maailma nõudmisi. Uuringud on näidanud, et paljud turismiettevõtted peavad oluliseks formaalset haridust, mis annab õppijatele vajalikud oskused tänapäevases turismiettevõttes töötamiseks ning sealhulgas arendab nende suhtlemisoskust ja õpivalmidust (Kokt & Strydom, 2014).

Teema on aktuaalne, sest Eesti turismisektori väljakutsed väljenduvad nii hariduse innovatsioonis kui ka kvalifitseeritud tööjõu puuduses (Majandus- ja kommunikatsiooniministerium, 2022, lk 4). Turismiõppe haridusprogrammid peaksid kajastama valdkondade üleseid aineid, mis valmistaksid turismiõpilasi ette sektori tulevikuks. Ained, millele tänapäeva õppekavad rõhku panna võiksid on järgmised:

turismiandmete teadus; jätkusuutlik turism; turismihariduse poliitika; rahvusvahelised suhted ja turismiuuringud; avalik poliitika ja turism; turismi juhtimine. (UNWTO, 2022) Tihtipeale on aga tööandjate värbamisraskusteks turismiõppijate ebapiisavad teadmised võtmepädevustes, näiteks infotehnoloogia oskustes, kui ka pehmetes oskustes, nagu meeskonnatöö, planeerimine ja võõrkeelte oskus. (Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, 2022, lk 13). Seega on turismiharidusteenuse arendamine Eestis olulise tähtsusega, et vastata turismisektori kiiretele muutustele ja nõudmistele ning tagada, et õppurid omandavad nii vajalikud erialased- kui ka üldoskused. See aitab mitte ainult lahendada kvalifitseeritud tööjõu puudust, vaid ka parandada turismiõppijate konkurentsivõimet tööturul, vastates tööandjate ootustele.

Lõputöö eesmärgiks on teha Tartu Ülikooli Pärnu kolledžile (edaspidi TÜPK) ettepanekuid turismiharidusteenuse arendamiseks. Uuring koostati TÜPK-i põhjal, sest tegemist on kõrgkooliga, mis pakub laialdast turismiõpet Eestis. Samuti on tegemist kooliga, kus autor ise on õppinud kolm aastat. Lähtuvalt eesmärgist on uurimisküsimus järgmine: Millised on TÜPK-i turismiüliõpilaste ootused turismiõppekavale ja -õpingutele?

Lõputöö on jaotatud kaheks peatükiks. Esimene peatükk ehk teoreetiline osa käsitleb turismiharidusteenuse sisu ja suundumusi, õppijate ootusi turismiharidusteenusele ning turismiharidusteenuse arendusvõimalusi. Teoreetilise osa koostamisel baseerutakse rahvusvahelistel teaduslikel allikatel, mis käsitlevad haridusteenuse arendamist, sealhulgas turismiharidusteenuse arendamist. Uurimuse fookus on suunatud sellele, kuidas üliõpilaste kogemuste arvestamine ning õppijakesksem haridusteenuste arendamine aitab kaasa turismiõppekava arengule.

Teine peatükk ehk empiiriline osa koosneb Pärnu kolledži turismiõppekava ülevaate andmisest, uuringu meetodikast ja analüüsi tulemustest ning selle järeldustest ja ettepanekutest. Lõputöö eesmärgi täitmiseks ja andmete kogumiseks viiakse läbi kvalitatiivne uuring ning andmekogumise meetodina kasutatakse küsitlust. Uuringu valimi moodustavad Pärnu kolledži turismi- ja hotelliettevtluse õppekaval õppivad üliõpilased.

1. TURISMIHARIDUSTEENUSE ARENDAMINE

1.1. Turismiharidusteenuse sisu ja suundumused

Turism on mitmekesine valdkond, mille edendamisel ja jätkusuutlikkuse tagamisel mängib olulist rolli turismiharidus. Tänapäeva maailmas, kus turism on pidevas muutumises, seisab turismiharidus silmitsi väljakutsetega, millele tuleb leida uuenduslikke lahendusi. Selle peatüki eesmärk on analüüsida turismiharidusteenuse sisu ja suundumusi, keskendudes aspektidele nagu programmi sisu, õppemeetodid ja vastavus valdkonna vajadustel, arvestades samal aja ka turismi valdkonna tulevikutrende.

Turismisektor on väljakutseid pakkuv majandusharu, kuna see hõlmab laia valikut erinevatest töökohtadest ning nendest vajadustest lähtudes on nõudlus mitmekesine, hõlmates mitte ainult madala kvalifikatsiooniga, vaid ka kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid (Mungai *et al.*, 2022, lk 47). Kui vaadelda turismisektorit hariduse perspektiivist, siis võib samuti järeldada, et tegu on väljakutseid pakkuva valdkonnaga, sest turismiharidus seisab tänapäeval üha enam silmitsi muutuva maailma keeruliste väljakutsetega, mis nõuavad uuenduslikke lähenemisviise, mis aitaksid tugevdada lõpetajate teadmisi ja oskusi (Mungai *et al.*, 2022, lk 47).

Turismiharidusteenus sisaldab hariduslikke programme ja teenuseid, mis on suunatud inimestele, kes soovivad omandada teadmisi ja oskusi turismivaldkonnas. Programmid keskenduvad mitmetele põhivaldkondadele, sealhulgas turismi tähenduse ja olemuse mõistmisele, valdkonna struktuuri analüüsile, turismi planeerimisele ja arendamisele ning jätkusuutlikkusele turismisektoris. (Fidgeon, 2010, lk 709–710) Traditsiooniline turismiharidusteenus annab lisaks põhivaldkondadele ka praktilisi teadmisi juhtimisest, teenindusest, rahandusest, turundusest, jätkusuutlikkusest ja kliendisuhetest (Kunwar, 2018, lk 100). Samuti pannakse rõhku ka keelteoskusele, kultuuridevahelisele tajule ning

praktikale ja väljaõppele (Xin & Wang, 2023, lk 2), et arendada seeläbi oskusi ja teadmisi, mis annavad arusaama turismisektori igapäevasest toimimisest.

Turismiharidusteenuse sisu sõltub konkreetsetest haridusasutustest ja selle pakutavate programmide võimalustest. Selleks, et turismi eriala lõpetajad oleksid pädevad töötama kaasaegsetes töökeskkondades, tuleb turismiharidusteenust pakkuvatel organisatsioonidel lisaks turismialastele teadmistele rõhku panna ka selliste oskuste arendamisele nagu suhtlusoskus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja emotsionaalne intelligentsus (Hsu, 2018), kuna turismivaldkonna tulevikuoskused hõlmavad nii tehnilisi kui ka pehmeid oskusi, kus inimestel on vaja teadmisi digitaalset suhtlust, sotsiaalmeedia kasutamist ja infotehnoloogiat kui ka suhtlemis-, meeskonnatöö- ja käitumisoskust hõlmavatel teemadel. (Čuić Tanković *et al.*, 2021)

Muutused maailmas nõuavad turismisektoris tulevastelt spetsialistidelt mitmekülgseid oskusi, et osata reageerida tänapäeva tarbijate, tehnoloogiliste arengute ja keskkonnamõjudega (Mungai *et al.*, lk 49). Üha enam oodatakse turismisektoris tööjõudu, kellel on töötamiseks vajalikud oskused ja teadmised (Sheldon *et al.*, 2011, lk 3), kuid tihtipeale ei suuda tänapäevased õppekavad lõpetanuid piisavalt ette valmistada valdkonna nõudmisteks (Mungai *et al.*, 2022, lk 48), kuna hetkel on olemasolev süsteem ebaühtlane ja ei vasta sajaprotsendiliselt valdkonna vajadustele. Seetõttu on oluline luua innovaatilisi lähenemisviise ja koostöövõimalusi, tänu millele oleksid kooli lõpetanutel teadmised ja oskused, mis vastavad valdkonna ootustele. (Mungai *et al.*, 2022, lk 47)

Turismisuundumused kajastavad vajadust pidevate innovaatiliste lähenemiste järele, et turismiharidusteenuseid pakkuvatel haridusasutustel oleks võimalus varustada õpilasi vajalike teadmiste ja oskustega. Seejuures on kerkinud esile vajadus tulevikukindlate oskuste ja teadmiste järele, kuna turismisektor areneb kiiresti ning sotsiaal-kultuurilised ja majanduslikud muutused muudavad tööturu dünaamikat. Traditsiooniliste arusaamade ületamine on muutumas hädavajalikuks, kuna turism mõjutab suuresti ühiskonda ning sellega seoses on tõusnud esile vajadus uuenduslike õppekavade ja õpetamismeetodite järele, mis valmistaks õpilasi ette tuleviku väljakutseteks. (Dredge *et al.*, 2015, lk 340)

Paljud ülikoolid üle maailma püüavad tänapäeval õppekavades rõhutada suuresti jätkusuutliku turismi põhimõtteid, et aidata tänu sellele õpilasetel mõista, kuidas arendada

ja rakendada jätkusuutlikke tavasid, mis hõlmavad keskkonnasäästlikkust, kogukonna kaasamist ja vastutustundlikku turismi (Lund-Durlacher, 2015). Jätkusuutlikkus on muutunud oluliseks aspektiks turismi valdkonnas, kuna see rõhutab vajadust tasakaalustada turismi arengut keskkonnavalase kaitse, sotsiaalse õigluse ja majandusliku elujõulisusega. Teema õppekavadesse lisamine aitab kaasa teadmiste ja oskuste arendamisele, mis on olulised turismi juhtimisel ja arendamisel (McGrath et al., 2021, lk 807–809), tänu millele on võimalik tagada turismi pikaajaline jätkusuutlikkus.

Kuna turism on teenindusvaldkond, kus klientidega suhtlemine on oluline osa igapäevast, väärtustavad paljud ettevõtted üha enam oskusi, mis on seotud praktiliste oskuste ja teadmistega, inimeste vaheliste suhete ning koostöövalmidusega (Mungai *et al.*, 2022, lk 49). Kaasaegsed ettevõtted hindavad tänapäeval oma töötajate juures tugevat teadmiste baasi nii turismi valdkonnas kui ka pehmete oskuste kohapealt, sest see aitab paremini mõista turismi erinevaid aspekte ning rakendada praktilisi teadmisi eri valdkondades, mis omakorda aitab ettevõttel tagada nii oma teenuste kvaliteedi kui ka jätkusuutliku arengu turismisektoris. Ettevõtted vajavad tänapäeval töötajaid, kes suudavad suhelda erinevate sihtrühmadega ja panustada meeskonnatöösse, et seeläbi tagada ettevõtte edukus. (Cooper & Shepherd, 1997, lk 46–47)

Digitaalsed tööriistad on muutnud, mitte ainult seda, kuidas inimesed suhtlevad ja informatsiooni jagavad, vaid mõjutanud ka haridusvaldkonda, luues mitmekesisemaid õppeplatvorme ja võimaldanud laiema juurdepääsu haridusressurssidele. Üha enam oodatakse, et turismiharidusteenus integreeriks nutikalt tehnoloogilisi vahendeid, sest see annab võimalusi täiendada traditsioonilisi õpikogemusi ning aitab kaasa turismivaldkonnaga seotud üldoskuste arendamisele. Erinevad tehnoloogiatoega õpperežiimid ja platvormid võimaldavad turismiüliõpilastele mitmekesisemaid valikuid ja laiemat juurdepääsu turismiharidusele (Çınar, 2020, lk 2433), ning loob rohkem aega ja võimalust panna rõhku individuaalsele õpetamisele ja juhendamisele. (Haleem et al., 2022, lk 281) Õppides digitaalsete tööriistade põhitõdesid, on üliõpilastel võimalik lahendada igapäevaseid operatiivülesandeid ning mõista turismivaldkonna toimimist (Çınar, 2020, lk 2420).

Uute tehnoloogiate kasutamine on viinud revolutsiooniliste ja pidevate muutusteni turismivaldkonna igapäevastes äriteoimingutes. Selle tulemusena on turismiettevõtted

muutunud tundlikumaks oma klientide vajaduste suhtes. Neil on vaja paindlikke töötajaid, kes on valmis kohanema valdkonna muutuvate nõuete ja ootustega. Digitaalsete teadmiste õpetamine ja edastamine ülikooliõpilastele võib olla konkreetsem sellist tüüpi tööjõu loomisel. Selleks, et kõike seda saavutada, on vaja olulist digitaalset transformatsiooni turismihariduses (Çınar, 2020, lk 2420), tänu millele on üliõpilastel võimalik omandada kaasaegseid teadmisi digivaldkonnas.

Turismisektor on mitmekesine majandusharu, kus nõutakse nii madala kui ka kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid, luues sellega vajaduse paindliku turismihariduse järele. Turismiharidusteenuse eesmärk on anda õppijatele vajalikud teadmised ja oskused turismisektori erinevates valdkondades tegutsemiseks. See tõttu keskenduvad traditsioonilised turismiharidusprogrammid turismi olulisimatele aspektidele, et luua õpilastele võimalikult reaalne ettekujutus nende tuleviku ametist. Tänapäeva muutlikus töökeskkonnas on oluline, et turismiharidusteenused vastaksid valdkonna nõudmistele ning keskendusid uuenduslikele lähenemisviisidele, mis arendaksid õpilastes vaja minevaid oskusi. Üha enam püüavad turismiprogrammid integreerida tehnoloogiat ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid oma õppekavades, et toetada õpilaste õppimist digitaalsete platvormide kaudu. Seejuures keskenduvad turismiharidusteenuse pakkujad ka uuenduslikele õppemeetoditele ja -ressurssidele, et vastata turismisektori nõudmistele ja vajadustele. Tulevikus on oluline, et turismisektori töötajad oleksid koolitatud ja uuendusmeelsed ning omaksid kaasaegseid teadmisi ja oskusi, mis vastavad valdkonna ootustele ja väljakutsetele.

1.2. Üliõpilaste ootused turismiharidusteenusele

Selles peatükis antakse ülevaade, millised on üliõpilaste mõtted ja hoiakud turismiharidusteenusele. Turismiõpilaste seas esineb sageli ebakindlust seoses tulevaste töövõimalustega. See aga ei tähenda seda, et üliõpilastel puuduvad karjääriga seotud ootused ja püüdlused, sest üldjuhul soovitakse need alles peale lõpetamist täide viia. On neid, kes ebaõnnestuvad ebarealistlike karjäärilootuste tõttu ning osad seetõttu, et nende väljavalitud õppeprogramm ei andnud neile põhjalikku ettevalmistust valdkonnas töötamiseks. (Chen & Gursoy, 2008, lk 22) Siiski enamik turismi- ja hotelliettevõtlust õppima asunud üliõpilaste ootused karjäärile on mitmekesised. Paljud õpilased

väljendavad soovi töötada tulevikus hotellides, restoranides, reisibüroodes ja turismiinfo keskustes. Seejuures võivad õpilased oodata võimalusi ka sellistes valdkondades nagu turundus ja sündmuskorraldus. (Lu & Adler, 2009, LK 64–65)

Üliõpilaste ootused õppimisele ja õpetamisele võivad sageli erineda nende tegelikest kogemustest ning ootuste ja reaalsuse vahel võib tekkida lõhe. Näiteks on formaalsed loengud üheks traditsiooniliseks viisiks, kuidas kursusematerjali edastatakse ning tihtipeale peavad üliõpilased seda üheks ebaefektiivseimaks õppemeetodiks. Samuti võivad üliõpilased oodata rohkem individuaalset tagasisidet ja tähelepanu, kuid arvestades ressursside piiratust ja suurt üliõpilaste arvu, võib see olla keeruline. Tihtipeale võivad olla ootused ja kogemused õpetamise ja õppimise osas erinevad (Sander et al., 2000, lk 319–322), mis tõttu on oluline üliõpilaste tegelike ootuste tundma õppimine ja sellele vastavalt õpetamismeetodite kohandamine.

Üliõpilaste ootuste mõistmine ja tajumine mängivad haridusprotsessis olulist rolli, kuna need mõjutavad otseselt üliõpilaste motivatsiooni ja seeläbi ka õpiprotsessi. Uuringud on näidanud, et motiveeritud üliõpilased on tõenäolisemalt edukamad akadeemiliselt ning saavutavad paremaid õpitulemusi. Seejuures võimaldab üliõpilaste ootuste mõistmine õppejõududel kohandada õppeprotsessi vastavalt nende vajadustele, pakkudes neile sobivaid väljakutseid ja toetades nende enesekindlust ja motivatsiooni. Samuti võimaldab üliõpilaste ootuste tajumise mõistmine õppejõududel paremini tuvastada võimalikke takistusi õppimisel ning neid ületada (Nur'aini et al., 2020, lk 464–465), et luua motiveerivat ja toetavat õpikeskkonda ning aidata neil saavutada oma eesmärgi.

Õppejõudude võime täita üliõpilaste ootusi mõjutab otseselt nende motiveeritust, kaasatust ja toimetulekut turismivaldkonnas, kujundades seeläbi tulevaste spetsialistide arengut ja panust turismi valdkonnas. (Saner et al., 2016, lk 1) Üliõpilastel on sageli selged ootused ja nägemused oma õppejõudude suhtes, kellelt võidakse oodata mitmeid kvaliteedi ja praktilisusega seotud aspekte. Näiteks ootavad üliõpilased eelkõige seda, et õppetöö oleks kaasaegne, nauditav, meeleolukas ja toetuks nende vajadusele, ning et õppejõud oleksid koostöövalmid ning kasutaksid selgeid ja asjakohaseid näiteid, et muuta õpetatav kursuse materjal kergesti mõistetavaks. (Becker et al., 1990, lk 161)

Kui võrrelda tänapäeva üliõpilasi kunagiste üliõpilastega, siis on tänapäeval üldjuhul ootus, et ülikooliharidus ei piirduks vaid traditsiooniliste loengutega (Hsu, 2018, lk 182). Näiteks on üliõpilaste ootused turismiõppekavale üldjuhul suunatud praktiliste oskuste omandamisele ning õppekeskkonnale, mis soodustavad iseseisvat õppimist ning motiveerivad õpingutes osalema. Üliõpilased hindavad ka kõrgelt teadmisi ja oskusi, mis on nende tulevaste tööandjate poolt tunnustatud. Üheks aktuaalseks ootusteks on mitmekülgne õppekava, kus moodulid on omavahel seotud ning õppimisel kasutatakse uusi ja mitmekesiseid lähenemisi. Lisaks sellele soovivad õpilased saada õpinguga seotud praktilisi kogemusi ja toetavat õpikeskkonda (Luka & Donina, 2012a, lk 85), sest mida interaktiivsem on tund, seda rohkem tunnevad üliõpilased, et nad on kaasatud ja motiveeritud. (Munna & Kalam, 2021, lk 2)

Üliõpilaspriktikad on üks olulisemaid näitajaid bakalaureuseõppe kvaliteedi hindamisel turismi- ja hotelliettevõtluse õppeprogrammis (Kim & Park, 2013). Priktika eesmärgiks on õpilaste mitmekülgne ja aktiivne arendamine, kus pööratakse erilist tähelepanu isiksuse, enesekindluse ja iseseisvuse edendamisele. Seejuures annab priktika võimalust õppida langetama otsuseid ning arendada suhtlemisuskust ja luua seoseid õpitu ja tegelike tööprotsesside vahel. (Hashamuddin Yaakob *et al.*, 2018, lk 1) Ka üliõpilased ise on välja toonud, et tänu priktikakohtade olemasolule on neil olnud võimalik omandada erinevaid üldoskusi, sealhulgas suhtlus-, keele- ja ajajuhtimisoskusi (Tse, 2010, lk 261). See on eriti oluline tänapäeva oskuste kontekstis, kuna üliõpilaspriktikad mitte ainult ei võimalda omandada erialaseid teadmisi, vaid rõhutavad ka üldisi oskusi nagu suhtlusoskus ja isiklik areng.

Selleks aga, et üliõpilaspriktikatest reaalselt kasu oleks, on oluline juhtida tähelepanu pidevale üliõpilase ja õppejõu vahelisele suhtlusele, et tajuda ära, millised on üliõpilaste ootused eesootava priktikaga seoses, ning rõhutada paremat teadlikkust turismiharidusteenuste võimalustest. Seejuures on oluline ka koostöö turismiga seotud sidusrühmadega, tagamaks, et turismiharidusteenused vastavad valdkonna ootustele ja vajadustele ning seeläbi soodustaksid infovahetust. (Ruhanen *et al.*, 2013, lk 68) Parema struktuuri ja eesmärkide selgitamise vajadus enne priktikaprogrammi alustamist võib oluliselt mõjutada priktikakogemusi, mis tõttu on oluline välja selgitada, millised on priktika eesmärgid nii üliõpilase kui ka priktikakoha perspektiivist. See aitab tagada

turismiharidusteenuse kvaliteedi ning vastab üliõpilase individuaalsetele vajadustele. (Ruhanen et al., 2013, lk 67), ning aitab luua tõhusama koostöö ning tagada, et praktikandid mõistaksid, millist panust nad organisatsioonile anda saavad ja millist tuge nad vastu saavad.

Lisaks praktilistele ootustele, hõlmavad üliõpilaste ootused ka teadmiste ja oskuste omandamist ning seda toetava ja mitmekülgse õpikeskkonna kaudu. Soov toetava õpikeskkonna järele turismihariduses üha kasvab ning suuresti on ootus, et õppekava julgustaks iseseisvat õppimist, motiveeriks koostööks kursusekaaslastega ning looks keskkonna, kus on võimalik tunda end toetatuna. (Becker et al., 1990, lk 161) Mitmekülgse õpikeskkonna saavutamine eeldab ka seda, et kursused põimuvad omavahel, ning et kasutusel oleksid mitmekesised õpetamise ja õppimise meetodid, mis aitavad kaasa laiapõhjaliste oskuste kujundamisele. (Luka & Donina, 2012b, lk 98–99)

Teadmiste ja oskuste poole pealt on õpilaste silmis oluline ka rahvusvahelise õppekavas. See tähendab, et üliõpilased ootavad sageli näiteks võimalusi õppida turismiõppekava kursusi inglise keeles ning saada osa rahvusvaheliste õppejõudude loengutest ja diskussioonidest, sest see aitab neil arendada nii oma keeleoskust kui ka mõista erinevaid kultuure ja perspektiive, mis on olulised turismisektoris töötades. Samuti tunnistavad üliõpilased, et võõrkeelte oskus, eriti inglise keel, on oluline nende tulevase karjääri osas, mis tõttu soovivad õpilased, et koolid pööraksid rohkem tähelepanu ning pakuksid mitmekülgsemaid võimalusi keeleoskuse parandamisele. (Xin & Wang, 2023)

Tuginedes eelnevalt väljatoodud aspektidele, on üliõpilaste karjääriootused mitmekülgsed, hõlmates seejuures tegevusi ettevõtlus-, klienditeenindus-, sündmuskorraldus-, reisikorraldus- ja restoranimaailmas. Oma ootusi võivad üliõpilased turismiharidusteenusele kujundada mitmel viisil. Kogu protsess võib alata juba nende isiklikest kogemustest, seatud eesmärkidest ning teiste lõpetanute tagasisidest. Seejuures võib ootusi mõjutada teave töövõimaluste, valdkonna arengute ja erinevate õppekavade, sealhulgas ka õppejõudude kohta, mis annavad laiemat arusaama valdkonnast ja ülikooli võimekusest vastata nende ootustele. Sellest tulenevalt peaks haridusteenus lisaks kohustuslike teadmiste edastamisele, keskenduma ka üliõpilaste ootustele, et pakkuda kaasahaaravaid õppemeetodeid, praktilisi kogemusi ja toetavat õpikeskkonda. Turismivaldkonnas on puudus kompetentsest tööjõust ning üliõpilased

turismiõppekavadelt on kõrgelt hinnatud tööjõu allikaks, kuna neil on suurem tõenäosus sektorise siseneda ja täita juhtivaid ning professionaalseid ametikohti. Kvaliteetne ja ajakohane haridus toetab individuaalseid vajadusi, pakub praktilisi kogemusi ning loob toetava õpikeskkonna, et vastata üliõpilaste ootustele. See on neile abiks nii isiklike kui ka tööalaste eesmärkide saavutamisel.

1.3. Turismiharidusteenuse arendusvõimalused

Antud peatükk käsitleb turismiharidusteenuse arendusvõimalusi, keskendudes erinevate õppekavade arenduseks kasutatud mudelitele, mis võimaldavad kaardistada arenguvõimalusi ning luua aluse turismiharidusteenuse kaasaegsemaks ja efektiivsemaks muutmiseks.

Õppekava arendamine on pidev protsess, mis püüab leida uusi ja efektiivseid viise, kuidas pakkuda õpilastele õppimiskogemusi, mis on intellektuaalselt väljakutsuvad ja isiklikult innustavad. See võib olla kitsalt mõistetuna näiteks uue programmi väljatöötamine või laiemalt pidev protsess ja täiustamine. Olenemata õppekava arendamise käivitajatest, kaasatakse sageli sellesse hariduslik arendaja, kes pakub õppekavaalaseid teadmisi ning nõustab protsessi. (Bens et al., 2021, lk 481–482)

See pidevas muutumises olev protsess nõuab põhjalikku analüüsi just õppekava arendajatelt, kellel tuleb arvestada mitmete vaatekohtadega, sealhulgas poliitiliste ja majanduslike seisukohtade ning lisaks ka kultuuri, ajaloo ja tehnoloogia arenguga (Soto, 2015, lk 1137). Protsessi keerukust suurendab tihtipeale ka selgete ideede ja/või mudelite puudumine õppekava arendamise ja kavandamise valdkonnas. Seejuures on õppekavade kujundamisel oluline mõista, kuidas erinevad mudelid saavad toetada turismihariduse täiustamist ja vastata valdkonna kiiretele muutustele. Mudelid on hariduse valdkonnas suunavad näited, mis aitavad kujundada paremat õppekava. (Bhuttah et al., 2019, lk 15–16)

Tänapäevane turismiharidus on enamasti säilitanud traditsioonilise suuna ning kuigi õppekavasid, programme, pedagoogikaid ja õpikeskkondi on aastate jooksul ajakohastatud ja täiustatud, ei ole toimunud suuri muutusi õppekavades, mis tagaksid turismihariduse jätkusuutlikkuse (Hsu, 2018). Turismiharidus seisab täna silmitsi

probleemiga, kus tööturu kiire muutumise tõttu on paljud õpetatavad oskused aegunud enne, kui üliõpilased lõpetavad (Sheldon et al., 2011, lk 3). Et vastata tänapäeva kiiresti muutuvale turismisektorile, oleks oluline kaaluda uuenduslikke lähenemisviise, mis ei vastaks ainult tänapäeva turismisektori nõudmistele, vaid edendaksid ka turismihariduse jätkusuutlikkust.

Turismihariduse arendusvõimalused on mitmekesised, kajastades muutuva tööturu nõudmisi ja tehnoloogilise innovatsiooni mõju. Õppekavade pidev kohandamine on hädavajalik, sest see aitab varustada tulevasi turismispetsialiste kaasaegsete ning tööturul tugevalt hinnatud oskustega. Ühe olulise seisukohana tuuakse üha enam välja, et turismiõppekavad peaksid olema võimalikult laiahaardelised. See tähendab, et õppekaval õppimine peaks võimaldama üliõpilastel mõista turismi olemust, arendada endas pehmeid oskusi ning osaleda rahvusvahelistes koostööprogrammides ja täiendkursustel. Seejuures on turismiõppes tähtsal kohal ka pedagoogiliste meetodite muutmine, mis nõuavad õppejõududelt küll uute õpetamistehnikate ja interaktiivsete õpikeskkondade loomist, kuid teisalt toetavad üliõpilaste kaasatust ja praktilist õppimist. Lisaks sellele on oluline ka õpikeskkonna kohandamine, luues paindlikke ja kaasavaid õppimiskeskondi, mis soodustavad omakorda loovuse, innovatsiooni ja ettevõtlikkuse arenemist. (Hsu, 2018) Turismihariduse arendusvõimalustes nähakse suuri muutusi just traditsioonilises lähenemises, sest uued ja innovaatilisemad lähenemised aitavad tagada hariduse jätkusuutlikkuse ja vastavuse muutuva tööturu vajadustele.

Õppekavade koostajad peaksid tänapäeval pöörama erilist tähelepanu lisaks eelnevalt väljatoodule ka infotehnoloogia teadmistele, üliõpilaste pädevusele ja karjäärivalikutele, sealhulgas oskuste ja teadmiste lahknevustele, valdkonnakesksetele ootustele ning kvaliteetse ja kaasava hariduse osutamise nõuetele (Kusumawardhana, 2019, lk 3. Näiteks on üheks oluliseks arengusuunaks turismiõppes praktiliste ja iseseisvate õppetööde suurendamine võõrkeelte õppimisel, et õpilased omandaksid piisava suhtlemisoskuse ja valmisoleku tegutseda rahvusvahelises keskkonnas, mis omakorda suurendaks nende konkurentsivõimet turismisektoris. Võttes arvesse võõrkeelte olulisuse ja rolli tänapäeva maailmas, on turismiõppes oluline suurendada praktilisi keeleõppe võimalusi. (Abduvakhabova, 2020, lk 1) Sellele tähelepanu pööramine on oluline, sest see aitab tagada tõhusa õppimise ja õpetamise, kus omandatakse vajalike oskusi ning mis

omakorda tekitab võimaluse suurendada lõpetajate konkurentsivõimet majanduslikult ja sotsiaalselt. (Kusumawardhana, 2019, lk 3)

Turismiõppekavade arendamine on mitmetahuline protsess, kus käsitletakse erinevaid vaatekohti. Mõned lähenemised rõhutavad tasakaalu erialaste ja humanitaarteaduslike seisukohtade vahel, püüdes luua lõpetanuid, kellel on nii erialane kui ka humanitaarteaduslik alus, mis annavad üliõpilastele laiemad arusaamad nende kutseeluks ning toetab neid nende tuleviku otsustusprotsessides. Teised rõhutavad pigem praktiliste oskuste omandamist, et valmistada üliõpilasi ette tööturule sisenemiseks. Seejuures on ka neid, kes rõhuvad, et turismiõppekava arendamisel tuleb silmas pidada ka lähenemisi, mis keskenduvad õpetamis- ja õppimisprotsessidele, mis pööravad tähelepanu üliõpilaste aktiivsusele, sotsiaalsele kaasatusele, loomingulisusele ja probleemide lahendamisoskustele. (Kusumawardhana, 2019)

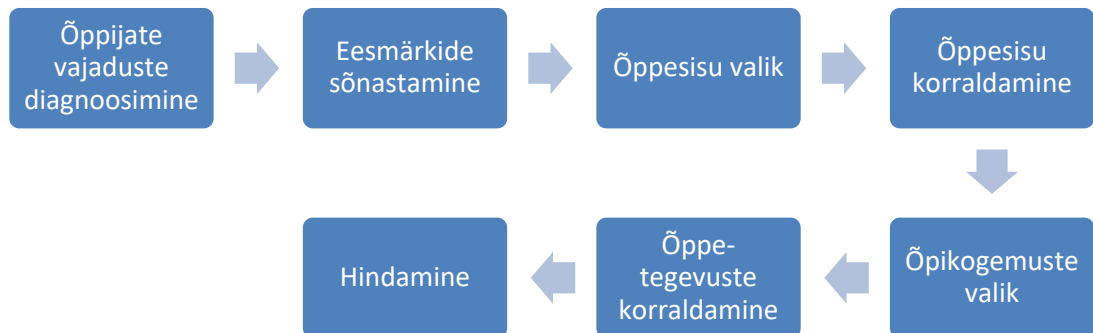
Üheks tuntuimaks õppekava arenduseks kasutatud mudeliks on Ralph Tyleri mudel, mis koosneb kolmest eri etapist (vt joonis 1) ning selle keskseks teemaks on planeerimine ning õppekava kavandamisel on pööratud selgete eesmärkide ja soovide määratlemisel ning nende suunamisel õppimiskogemuste ja hindamismeetodite kaudu. Mudelis keskendutakse eelkõige õpilaste, kaasaegse elu ja erialasele mõtlemisele, mis viitab sellele, et andmeid kogudes tuleb lähtuda õpilastest, ühiskonnast ja õppeainest. (Bhuttah et al., 2019, lk 16–17)

Joonis 1. Ralph Tyleri mudeli etapid (Bhuttah et al., 2019, lk 16–17)

Kui Tyleri mudel keskendub eesmärkide, tulemuste ja hariduskogemuste vahelise järjepidevuse säilitamisele, siis Hilda Taba poolt välja töötatud mudel, mida nimetatakse „grass-roots” ehk altpoolt ülespoole suunatud lähenemiseks koosneb seitsmest etapist (vt joonis 2) ning keskendub üksikasjalikult õpetamisstrateegiate planeerimisele, kus õppejõud ja üliõpilane on keskse tähtsusega ning eeldatakse, et nad osalevad õppekava väljatöötamise igas etapis. Mudel rõhutab õppejõudude rolli ja vastutust õppekava kujundamisel, alustades diagnoosimisest ja vajaduste hindamisest ning lõpetades

hindamise ja tagasisidega. Mudel keskendub üksikshaaval plaanile, kus järgitakse käitumisõpetuslikku lähenemist, et luua õppekava vastavalt seatud eesmärkidele. (Bhuttah et al., 2019, lk 18–19)

Joonis 2. Hilda Taba mudeli etapid (Bhuttah et al., 2019, lk 18–19)

Lisaks, on omakorda täienduse Tyleri mudelile loonud D. K. Wheeler, kelle mudel koosneb neljast erinevast etapist (vt joonis 3) ning see keskendub paindlikkusele, järjepidevusele ja pidevale täiustamisele õppekava arendamisel. Wheeleri jaoks on hindamine kõige olulisem, kuna see aitab võrrelda tegelikke tulemusi oodatavatega. Mudel rõhutab erinevate õppekava etappide omavahelist seotust ning kuna tema lähenemine on tsükliline, annab see ruumi pidevaks kohanemiseks ja parandamiseks, mida uued teadmised ja olukorrad nõuavad. Tyleri mudel see-eest ei keskendu sellele miks mõni õppekava võib ebaõnnestuda, kuid Taba ja Wheeleri mudelid on toonud sisse tsüklilisi elemente, mis lasevad seda teha. (Bhuttah et al., 2019, lk 19–20)

Joonis 3. D. K. Wheeleri mudeli etapid (Bhuttah et al., 2019, lk 19–20)

Turismiõppe eesmärk on varustada üliõpilasi vajalike oskustega, et tõlgendada, hinnata ja analüüsida põhilisi põhimõtteid ja teadmisi. Õppeprotsessi ajal peaks üliõpilastes arenema kriitiline mõtlemine, mis aitab kaasa professionaalsele ja intellektuaalsele arengule. Turismiõppekava arendamisel on oluline järgida kõiki vajalike samme, sealhulgas õppekava planeerimine, rakendamine ja hindamine. Turismivaldkonnas on eriti oluline teha vahet kahel eesmärgil, millest esimene keskendub sellele, mida üliõpilased peaksid õpetamis- ja õppimisprotsessi lõpus saavutama ja/või suutma teha

ning teine sellele, kuidas üliõpilased omandavad teadmisi või oskusi õppeprotsessi käigus. (Tuna & Başdal, 2021, lk 1–3)

Turismiharidusteenuste arendusvõimalusi uurides selgub, et pidev õppekavade täiustamine on hädavajalik, et vastata muutuva tööturu ja ka tehnoloogia väljakutsetele. Erinevad mudelid pakuvad raamistikku tõhusaks õppekavade kavandamiseks ja hindamiseks, rõhutades eesmärkide selgust ning õppejõudude ja üliõpilaste osalust protsessis. Seejuures on oluline pöörata tähelepanu ka pehmete oskuste arendamisele, kaasavate õpikeskkondade loomisele ja infotehnoloogia integreerimisele õppesse. Turismiõppekavade arendamisel tuleks tasakaalustada erinevaid lähenemisviise, et tagada lai ja konkurentsivõimeline haridus. Edu võti seisneb mitmete tegurite, sealhulgas õppekavade planeerimise, rakendamise ja hindamise täielikus mõistmises ning nende pidevas täiustamises vastavalt valdkonna nõudmistele ja üliõpilaste vajadustele.

2. UURING TARTU ÜLIKOOLI PÄRNU KOLLEDŽI TURISMIÕPPEKAVAL ÕPPIVATE ÜLIÕPILASTE OOTUSTE JA ÕPIKOGEMUSTE KOHTA

2.1. Tartu Ülikooli Pärnu kolledži turismi- ja hotelliettevõtluse õppekava tutvustus ning ülevaade uuringumetoodikast ja - protsessist

TÜPK-i algus ulatub aastasse 1996, mil see asutati Tartu Ülikooli baasil endise Majanduskooli asemel. Kolledž alustas tegevust, pakkudes mitmeid erinevaid õppekavasid. 1996. aasta juunis algas esimene vastuvõtt ärijuhtimise diplomiõppekavale ning aastal 1997 avati turismi- ja hotelliettevõtluse õppekava. 1998. aastal avati lisaks kahele eelnevale erialale ka sotsiaaltöö korralduse diplomiõppekava. TÜPK-is on võimalik 2024 aasta seisuga kõrgharidust omandada rakenduskõrgharidus-, bakalaureuse- ja magistriõppes. Kokku on võimalik valida kaheksa erineva eriala vahel, alates ettevõtlusest kuni turismi- ja sotsiaalvaldkonnani välja. (Tartu Ülikool Pärnu kolledž, 2024)

TÜPK-i turismi- ja hotelliettevõtluse õppekava pakub võimalust spetsialiseeruda turismi- ja hotellivaldkonnale tänu laiapõhjaliste majandusteadmiste omandamisele. Eriala keskendub suuresti praktilistele õppevormidele, mis võimaldavad õpilastel omandada reaalse töökogemuse ja oskused. Seejuures on erialal mitmeid valikaineid ja spetsialiseerumisvõimalusi, mida juhendavad kogunud õppejõud ning mis võimaldavad õpilastel kohandada oma õpinguid vastavalt nende huvidele ja karjäärieesmärkidele. (Tartu Ülikool Pärnu kolledž, 2024)

Erialaainetest on üliõpilastel võimalik omandada põhjalikud teadmised turismigeograafiast, sündmuskorraldusest ning turismiteenuste arendamises ja

tööprotsesside juhtimisest. Samuti on üheks oluliseks osaks õppes praktiliste juhtumite lahendamine nii õppeülesannetena kui ka turismiorganisatsioonides, mis annavad õpilastele reaalse töökogemuse ja võimaluse rakendada õpitut. Õppimisega samaaegselt suunatakse üliõpilaste tähelepanu ka kliendikesksele mõttelaadile, ettevõtlikkusele, analüüsioskustele, disainmõtlemisele ning meeskonnatööle. Õppekava lõpetanule avaneb mitmeid karjäärivõimalusi nii era- kui ka avalikus sektoris. (Tartu Ülikool Pärnu kolledž, 2024)

TÜPK-i õppekava koosneb üheksast moodulist:

- sissejuhatus sotsiaalteadustesse (24 EAP);
- sissejuhatus majandusteadustesse (24 EAP);
- sissejuhatus turismimajandusse (24 EAP);
- turismiteenuste arendamine (24 EAP);
- turismiorganisatsioonide juhtimine (24 EAP)
- valikmoodul (15 EAP);
- vabaained (6 EAP);
- praktikad (30 EAP);
- lõputöö (9 EAP) (Tartu Ülikool Pärnu kolledž, 2024)

TÜPK-is ei ole varasemalt läbi viidud uuringut, mille põhjal soovitakse uurida üliõpilaste ootuseid õppekavale ja õpingutele. Lähtuvalt eesmärgist on uurimisküsimus järgmine: Millised on TÜPK-i turismiüliõpilaste ootused turismiõppekavale ja –õpingutele?

Lõputöö eesmärgi täitmiseks ja uurimisküsimusele vastuse leidmiseks, viidi läbi uuring, millega koguti andmeid TÜPK-i turismiõppekaval õppivate päeva- ja sessioonõppe üliõpilaste ootuste ja õpikogemuste kohta, millele tuginedes tehti järeldused ja esitati ettepanekuid õppekava arendamiseks. Uurimisküsimusele vastuse leidmiseks viidi läbi uuringud, mille uurimismeetodid on kokkuvõtvalt välja toodud järgnevas tabelis 1, lk 19.

Tabel 1. Uurimismeetodid

Uurimismeetod	Infoallikas või valim	Aeg	Tulemus
Kvalitatiivne andmekogumismeetod – dokumendianalüüs	Tartu Ülikooli Pärnu kolledž, parnu.ut.ee	märts 2024	Täiendav informatsioon TÜPK-i ajaloost, erialadest ja õppekavadest
Kvantitatiivne andmekogumismeetod – veebipõhine ankeetküsitlus	TÜPK-i turismiõppe üliõpilased	märts 2024	Ülevaade TÜPK-i turismiõppekaval õppivate üliõpilaste ootustest, kogemustest ja nägemustest turismiõppele

Uuringu läbi viimiseks kasutati *mixed*-meetodit, mis sisaldab üht kvalitatiivset ja üht kvantitatiivset meetodit. Kvalitatiivne uurimus keskendub andmete kogumile, mis annab tervikliku ülevaate uuritavate andmete kohta intervjuude, rühmavestluste, dokumendianalüüsides ja muude taoliste meetodite kaudu. Seejuures kvantitatiivne uurimus keskendub neutraalsetele ja mõõdetavatele tulemustele orienteeritud andmete kogumisele ja analüüsimisele, kasutades arvulisi mõõtmisi ning statistilisi meetodeid järelduste tegemiseks. (Virkus, 2010)

Kvalitatiivse uuringuna viidi läbi dokumendianalüüs, mis tehti TÜPK-i kodulehel, kust uuriti TÜPK-i ajaloo ja õppekavade kohta. Dokumendianalüüs on meetod kvalitatiivses uurimises, mis aitab kinnitada andmete usaldusväärsuse ning mitmekesisuse. (Bowen, 2009). Seejärel kasutati kvantitatiivset andmekogumismeetodit, milleks oli veebipõhine küsitlusuuring. Küsitlusuuring on meetod andmete kogumiseks, kus kasutatakse küsimustikke, et saada teavet uuringul osalejate teadmiste, käitumiste ja hoiakute kohta ning nende tulemuste kvaliteet sõltub küsimustiku kavandamisest ja asjakohasusest. Uuringut kasutatakse laialdaselt erinevates valdkondades nagu näiteks teadustöös, tervishoius ja hariduses, sest see võimaldab uurijatel analüüsida suure hulga inimeste vastuseid (Passmore et al., 2002, lk 281). Meetodid võimaldasid saada täpse ülevaate, turismiõppekaval pakutavatest õppekavadest ning üliõpilaste õpikogemuste osas.

Uuringu läbiviimiseks koostati veebipõhine struktureeritud ankeetküsimustik TÜPK-i turismi erialal õppivatele üliõpilastele. Struktureeritud küsimustik võimaldab kiiresti koguda suurt hulka andmeid ning pakkuda selget ülevaadet vastajate arvamustest. Küsimustiku tüüp koosneb suletud küsimustest, mis on sõnastatud spetsiifilisel viisil, esitatud kindlas järjekorras ning nõuavad vastajatelt valimist eelnevalt määratletud vastuste hulgas. (Cleave, 2023) Küsimustikuga koguti peamiselt informatsiooni

üliõpilaste õpikogemuste ja -ootuste ning turismiõppe arendusvõimaluste ja puudujääkide kohta.

Üldkogumiks olid kõik TÜPK-i turismi- ja hotelliettevõtluse päeva- ja sessioonõppe üliõpilased. 2024 märtsi kuu seisuga on kokku üliõpilasi 145. Üldkogumi moodustamisel lähtuti sellest, et eesmärk oli kogumisse koguda võimalikult palju vastajaid, kes õpivad TÜPK-i turismi- ja hotelliettevõtluse õppekaval. Kõikide kursuste kaasamine uuringusse andis laiahaardelise ülevaate turismiõppeprogrammi hetkeseisust ja võimalikest täiustamisvajadustest erinevatel õpingu etappidel. Selline lähenemine võimaldas lisaks ka paremat esindatust ja kaasatust, tagades, et turismiõppe arendamine vastab erinevate töö- ja õpikogemustega üliõpilaste vajadustele ja ootustele. Selleks, et uuringu veapiir oleks viis protsenti, arvutati MaCorr süsteemis välja, et vastuseid on vaja saada vähemalt 105 üliõpilaselt, et tagada piisavalt usaldusväärne tulemus, mis võimaldab teha populatsiooni üldistavaid järeldusi. (MaCorr, 2024).

Valimi moodustasid 45 1.–3. kursuse turismiõppekava päeva ja sessioonõppe üliõpilast ning valimiviga antud uuringus on 12,2%. Kuna uuringu fookus oli suunatud üleüldistele trendidele ja ühisjoontele TÜPK-i turismi- ja hotelliettevõtluse õppekavas ning õppekavade ülesehitus nii sessioon- kui ka päevaõppes on samad, siis ei peetud vajalikuks analüüsida iga õppija õppevormi, kursust ja vanust. Antud juhul ei olnud eesmärgiks eraldi uurida erinevusi kahe õppevormi vahel, sest sisuline õppimine ja õpiväljundid on samad.

Eesmärgiks oli saada võimalikult suur hulk vastuseid, et saada esmane ülevaade õppekava hetkeolukorrast ja üliõpilaste rahulolust sellega. Madal vastamisaktiivsus võis viidata sellele, et osa üliõpilasi ei näe võimalust oma arvamusega tegelikku muutust esile kutsuda õppekavas. See võib tuleneda usalduse puudumisest, et nende tagasiside võetakse arvesse, ning veendumusest, et nende panus ei too kaasa tegelikke muutusi. Teisalt võib see näidata, et üliõpilaste ootused ja õpikogemused on olnud igat pidi positiivsed, mis tõttu ei nähtud vajadust osaleda uuringus.

Küsimusi oli kokku 18 (vt lisa 2) ning need lähtusid teoreetilistest käsitlustest (vt tabel 2, lk 21). Peamiselt seostati küsimusi alapeatükkidega 1.2 ja 1.3, mis käsitlesid turismihariduse suundumusi ja üliõpilaste ootusi turismiõppele kõrgkoolis. Andmete

kogumiseks kasutati *Google Forms* keskkonnas loodud veebiankeeti, mille link saadeti TÜPK-i õppeosakonna juhatajale palvega edastada küsitluse link üliõpilastele. Küsimustik saadeti üliõpilastele kokku kolm korda, vahemikus 13.03–25.03.2024. Lisaks jagasid kolm aineõpetajat oma loengutes küsimustiku linki, millele turismiüliõpilastel oli võimalik vastata. Suuremale osale küsimustest oli võimalik vastata valikvastustega, mis tähendab, et vastajal tuli valida ette antud variantide seast vastaja arvamust kõige paremini kirjeldav variant ning sisukama vastuse saamiseks, oli vastajatel võimalus avatud vastusega põhjendada eelnevat vastust või avaldada oma arvamust.

Tabel 2. Küsimustiku moodustamisel kasutatud teoreetilised käsitlused ja peamised autorid, kelle töödele tuginedes on vastava teemaploki küsimused koostatud.

Küsimuse nr.	Teooria	Teoreetilise käsitluse autorid
1-7	Ootused ja väljakutsed turismihariduses	(Sander et al., 2000, lk 319-322), (Luka & Donina, 2012, lk 85), (Hsu, 2018)
8-12	Kommunikatsioonipsühholoogia ja digitaalsete tööriistade osakaal turismihariduses	(Cooper & Shepherd, 1997, lk 46-47), (Mungai et al., 2022, lk 49), (Çınar, 2020, lk 2433)
13-14	Rahvusvaheliskus ja keeleõpe turismihariduses	(Xin & Wang, 2023)
15-18	Praktilised kogemused ja kaasaegsed õpetamistehnikad turismihariduses	(Luka & Donina, 2012, lk 85), (Becker et al., 1990, lk 161), (Saner et al., 2016, lk 1), (Lu & Adler, 2009, LK 64-65), (Hsu, 2018), (Ruhanen et al., 2013, lk 67)

Analüüsiks kasutati platvormi *Google Forms*, kus oli võimalik luua *Microsoft Exceli* tabel koos tulemustega ning kuhu koondati küsimustikus osalenute vastused. Tulemuste analüüsimisel kasutati kvalitatiivseid analüüsimeetodeid nagu sisuanalüüs ja kirjeldav statistika, mis aitasid tuvastada ja analüüsida sisemisi mustreid saadud andmetes.

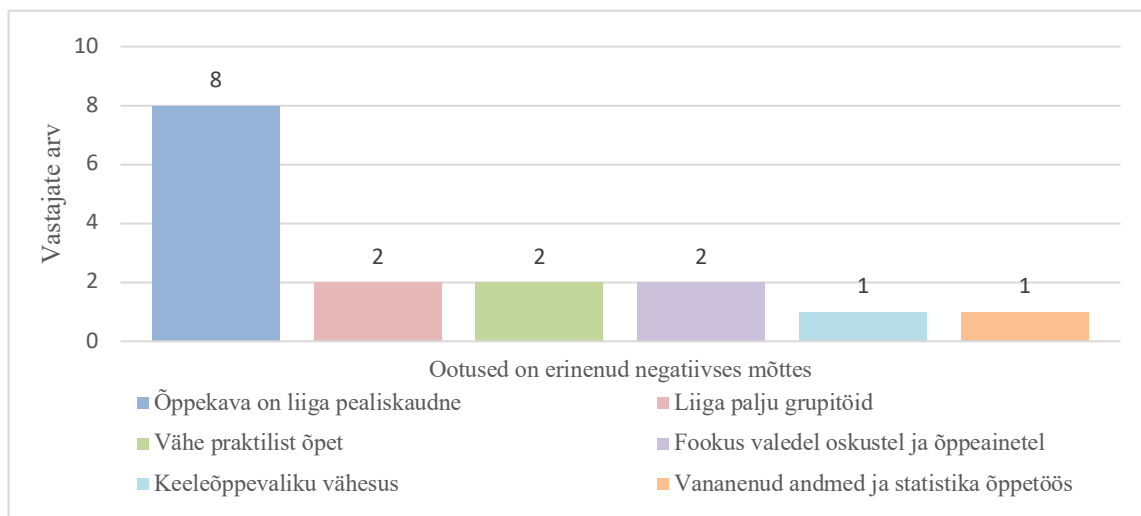
Uuringus läbi viidud tudengite ootuste ja õpikogemuste uuring on sisendiks D. K. Wheeleri mudelisse. Mudel pakub raamistikku, mis soodustab turismi õppekava arendamist vastavalt sektori nõudmistele ja õppijate vajadustele, tagades seeläbi kvaliteetse ja asjakohase hariduse turismivaldkonnas.

2.2. Uuringu tulemuste analüüs

Esmalt uuriti TÜPK-i turismi- ja hotelliettevõtluse üliõpilastelt kuivõrd on seoses turismiõpingutega erinenud nende ootused tegelikest õpikogemustest. Vastajaid oli

kokku 45, kellest 24 vastanut tundis, et nende ootused õpingutele on erinenud tegelikkusest mõningal määral. Küsimusele järgnes avatud vastusega küsimus, kus vastajatel tuli põhjendada konkreetse näitega, kuidas nende ootused on erinenud. Küsimusel oli vastajaid kokku 21, ning neid oli võimalik kategoriseerida kahte gruppi: üliõpilased, kelle ootused on negatiivses mõttes erinenud ja üliõpilased, kelle jaoks on ootused positiivses mõttes erinenud. Need, kelle jaoks ootused kas ei erinenud üldse (17) või erinesid väga palju (4), ei toonud põhjendusi oma seisukohale.

Need, kelle jaoks ootused erinesid tegelikkusest negatiivse poole pealt oli kokku 16. Üle poole üliõpilastest tõi välja, et kõige enam loodeti, et õppekavas minnakse teatud valdkondadesse rohkem süvitsi, mis tõttu oli osa õppekavast liiga pealiskaudne (vt joonis 4). Seejuures märgiti veel ka, et õppekavas on liiga palju grupitöid ja esitlusi, vähe praktilist õpet ning õppimise fookus on tihtipeale valedele oskustele ja õppeainetele suunatud ning keeleõppe valik on väike.

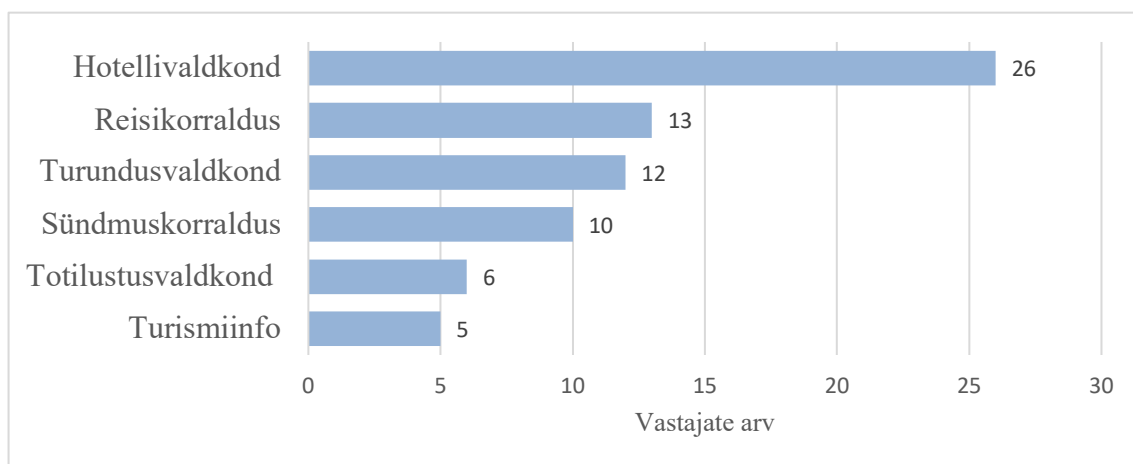

Joonis 4. Üliõpilaste vastused selle kohta, kuidas nende ootused erinesid tegelikust õpest negatiivsel viisil ning nende põhjendused sellele

Viis vastajat, kelle jaoks on ootused erinenud positiivses mõttes tõi välja, et õpe on olnud väga sisukas ja mitmetahuline ning oodatust rohkem tehakse grupitöid, mis aitavad kaasa meeskonnatöö oskuste arendamisele. Seejuures toodi välja ka, et erialal õppimine on aidanud turismiteenuseid ja -tooteid vaadata hoopis teistsuguse ja kriitilisema pilguga. Samuti tunnustasid nad oma õppejõude ning tõi välja, et õppimise jooksul on olnud näha,

et õppejõud ise on tegutsenud turismivaldkonnas aastaid ning tänu sellele jagavad põnevat informatsiooni elust enesest.

Seejärel uuriti üliõpilastelt, millises valdkonnas nad hetkel töötavad või loodavad tööle asuda peale õpinguid (vt joonis 5). Vastustest joonistus välja trend, et enim soovitakse karjääri teha hotellivaldkonnas ning kõige vähem on turismiinfo- ja toitlustusvaldkonnas. Muude valdkondade osas märgiti veel turismiettevõtlust, muuseumitööd, meelelahutusvaldkonda, lennundust ja jaekaubandust. Lisaks oli ka ühe vastusena välja toodud, et selle haridusega ei nähta võimalust töökohta vahetada.

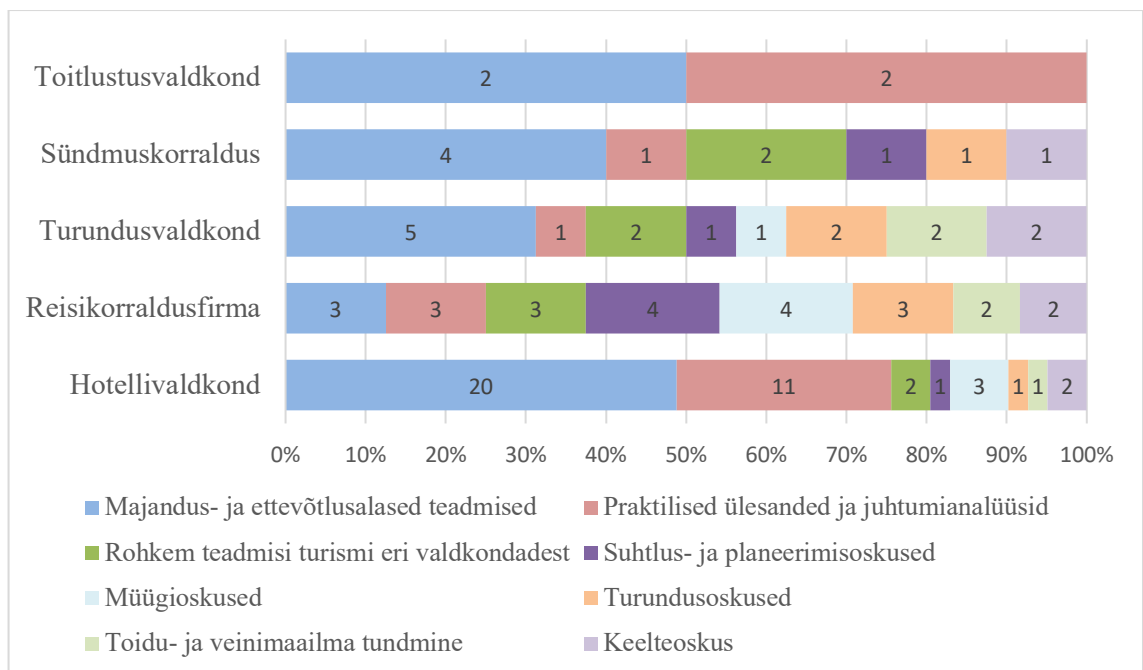

Joonis 5. Ankeetküsitlusele vastanute tööpositsioon või soovitud tööpositsioon

Eelmise küsimuse jätkuks uuriti avatud küsimusena, milliseid konkreetseid oskusi ja teadmisi loodeti omandada hariduse käigus, mis toetaksid nende karjääri turismivaldkonnas. Joonisel 6 on välja toodud täpsemalt, millistes valdkondades üliõpilased töötavad või soovivad tulevikus töötama hakata enim, ning milliseid oskusi loodavad nad antud valdkonnani jõudmiseks õpingute jooksul omandada. Vastanutest 20 üliõpilast, kes juba töötavad või soovivad tulevikus töötama hakata hotellivaldkonnas, tõid välja, et kõige enam lootsid nad hariduse käigus saada põhjalikumaid majandusalaseid ja ettevõtlusega seonduvaid teadmisi. Seejuures märkis 11 üliõpilast veel ära ka, et õppekava võiks sisaldada rohkem praktilisi ülesandeid ja juhtumianalüüse, mis aitaksid neil mõista reaalseid olukordi.

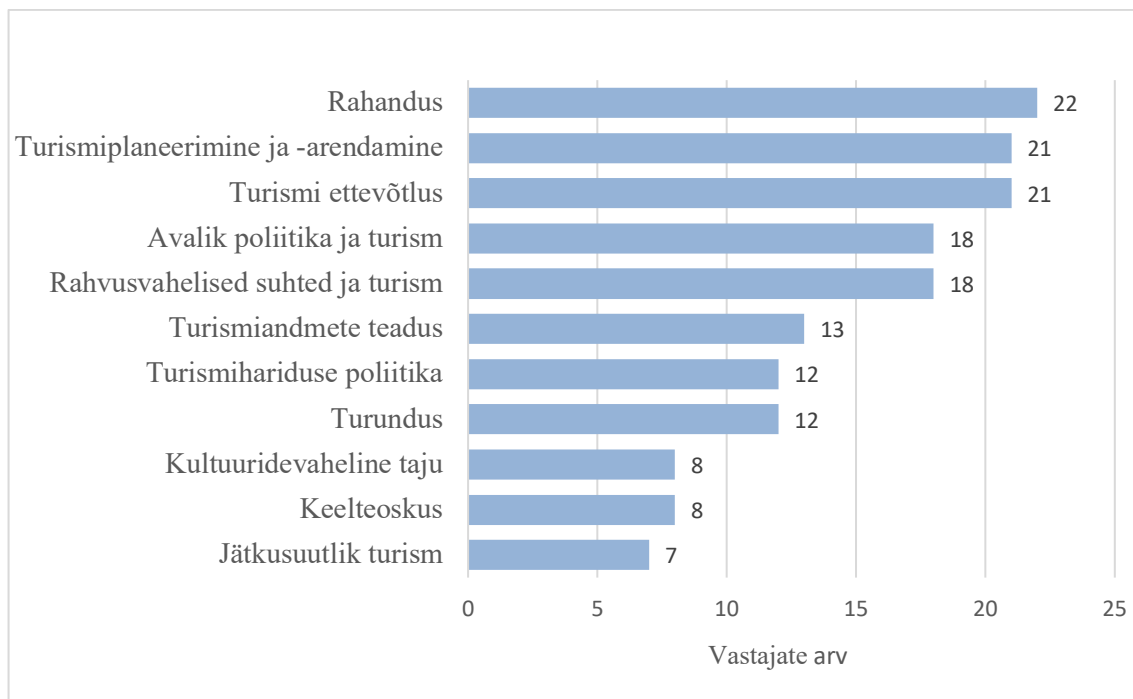
Need üliõpilased, kes töötavad või soovivad tulevikus tööle asuda, kas reisikorraldusfirmas (n=13), turundusvaldkonnas (n=12) või sündmuskorralduses (n=10)

soovisid kõige enam, et õppekavas keskendutaks majandus- ja ettevõtlusalastele teadmistele. Samuti toodi välja, et loodeti põhjalikumat süvenemist suhtlus- ja planeerimisoskust, müügioskusi ning erinevaid turundusalaseid teadmisi, alates veebilehe loomisest kuni sotsiaalmeedia haldamiseni välja, hõlmavatele teemadele. Osad üliõpilased tõid veel eraldi välja, et nendes valdkondades on oluline mitmekülgne oskuste pagas, mis võimaldab neil edukalt toime tulla erinevate ülesannete ja väljakutsetega, mis nende töös ette võivad tulla. Need, kellele pakub huvi toitlustusvaldkond (n=6) tõid aga välja, et nende jaoks on oluline samuti suhtlus- ja planeerimisoskus ning toidu—ja veini ja veinimaailma tundmine, et tekiks arusaam toiduvalmistamise protsessidest, toiduohutusest, veinide paaritamisest ja külaliste teenindamisest.

Joonis 6. Oskused ja teadmised valdkonnapõhiselt, mida loodeti hariduse käigus omandada

Sarnaselt joonisele 6, kus uuriti milliseid konkreetseid oskusi ja teadmisi loodeti omandada hariduse käigus, mis toetaksid nende karjääri turismivaldkonnas, uuriti veel eraldi, millistele traditsiooniliste turismihariduseõppekavades olevatele valdkondadele ei keskendu õppekava piisavalt. Küsitlusele vastanud üliõpilased tundsid enim, et nende õppekava puhul ei keskenduta piisavalt rahandusele, turismitplaneerimise ja arendamisele, turismi ettevõtlusele. Kõige vähem tunti, et ei keskenduta jätkusuutlikule turismile, turundusele, keelteoskusele ja kultuuridevahelisele tajule. (vt Joonis 7)

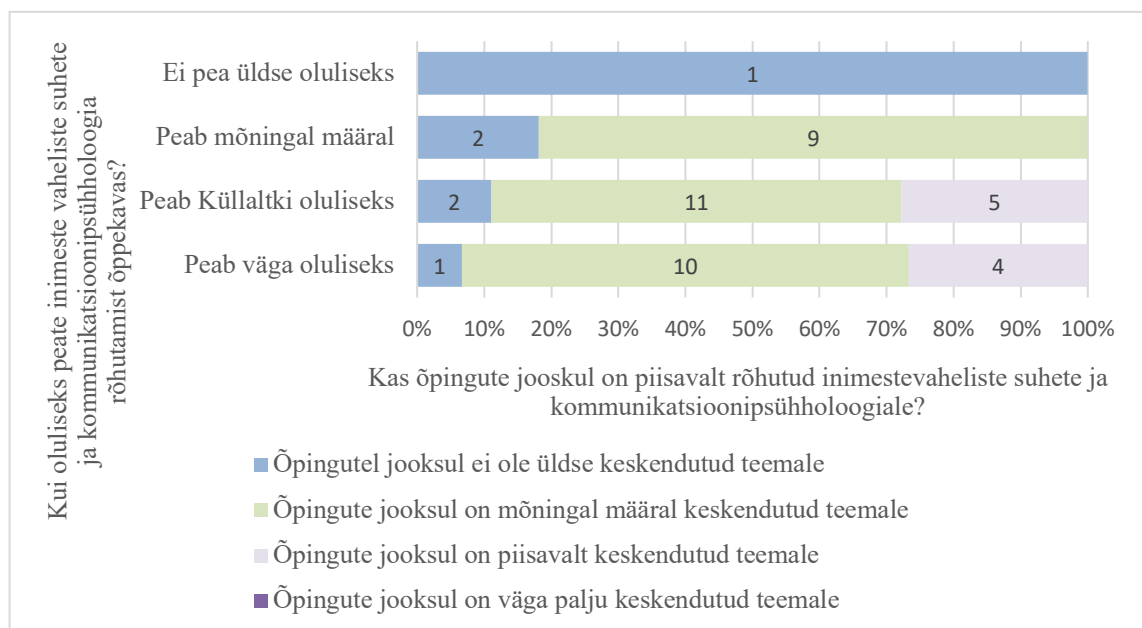
Joonis 7. Millistele traditsioonilistele turismiõppekava valdkondadele ei keskendu õppekava piisavalt

Lisaks sellele, tõi 10 üliõpilast veel eraldi välja teemad/valdkonnad, millele tuleks õppekavas rohkem rõhku panna. Näiteks tõi üks üliõpilane välja, et õppekavas võiks olla sisukas osa välismaise turismi juhtimisest, sealhulgas erinevate turismisihtkohtade ja segmentide tundmine, turundus ja müük, kultuuridevahelised suhted ning rahvusvahelise turismi arengusuunad. Üliõpilased peavad oluliseks, et neile tutvustataks riiklike toetusmeetmeid turismisektoris (n=1) ning antaks võimalus arendada keeleoskust mitmes võõrkeeles (n=1). Lisaks eelnevale soovitakse, et õppekava pakuks praktilisi oskusi ja teadmisi ärijuhtimisest n=(4), turundusest (n=1), finantsanalüüsist (n=1) ja sündmuskorraldusest (n=1), mis annaks lisaks turismivaldkonnale ka muudes valdkondades võimalust end proovile panna.

Töö- ja praktikakogemuste põhjal oli üliõpilastel võimalik avatud vastusena välja tuua, millised on nende jaoks olnud kõige suuremad väljakutsed turismivaldkonnas töötades. Kõige enam tõi 45-st vastanust 28 üliõpilast välja praktikavõimaluste vähesuse ja sobivate praktikakohtade leidmise keerulisuse. Lisaks toodi välja erinevate kultuuridega toimetuleku (2), ajaplaneerimise (3), suhtlemisoskuse ning võõrkeeleskuste (2), eriti vene ja soome keele osas, keerulisuse. Samuti toodi välja, et suurimaks väljakutseks on

erinevad digitaalsed tööriistad (3), mida töö tegemisel kasutada tuleb. Seitse üliõpilast ei ole kogunud ühtegi väljakutset valdkonnas töötades või praktiliselt olles.

Inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia osas, uuriti üliõpilastelt esmalt, kui oluline on üliõpilaste jaoks inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia rõhutamine turismihariduse programmides. Vastanutest 18 tükk peab küllaltki oluliseks kommunikatsiooni teemade esiletoomist turismihariduses ning õpingute jooksul on 30 üliõpilast tundnud, et inimeste vaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogiat õppekavas on olnud mõningal määral (vt joonis 8).

Joonis 8. Inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia olulisus ja selle esinemine turismiõppekavas vastajate

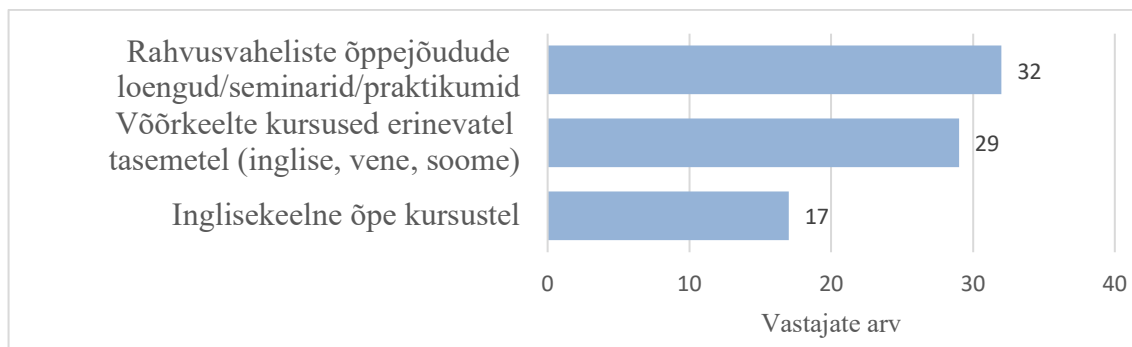
Digitaalsete tööriistade osakaalu osas uuriti esmalt üliõpilastelt, kuivõrd tunnevad nad, et digitaalsete tööriistade kaasamine õppetöösse parandab nende arvates turismiharidust ja valmistab neid ette turismivaldkonnas töötamiseks. Vastanutest 20 tunnevad, et digitaalsete tööriistade kaasamine õppetöösse parandab turismiharidust ning aitab neil valmistuda töötamiseks turismihariduses. 15 vastanut leidsid, et see parandab õppetööd mõningal määral ning 10, et see aitab paranda nii õppetööd kui ka turismivaldkonnas töötamist väga palju. See näitab, et üliõpilased näevad digitaalsete tööriistade kasutamisel

selget väärtust oma hariduskogemuse täiendamisel ja tulevase karjääri ettevalmistamisel turismisektoris.

Lisaks uuriti, kui palju puutuvad üliõpilased oma igapäeva töös või praktikal olles kokku erinevate tehnoloogiaga seotud ülesannetega ning milliseid täiendavaid võimalusi võiks turismihariduse pakkujad pakkuda seoses digitaalsete programmide ja tarkvara kasutamise kursustega. Üle poole ehk 24 üliõpilast puutub oma igapäeva töös või praktikal olles mõningal määral kokku erinevate tehnoloogiaga seotud ülesannetega.

Üliõpilaste poolt välja toodud avatud küsimusega tagasisides, kus vastajaid oli kokku 12 selgus, et üle poole vastanutest (n=7) soovib näha rohkem tänapäevaseid programme, mis vastaksid turismi- ja hotellivaldkonna tegelikele vajadustele. Eelkõige tuuakse esile rohkemate *Microsoft Exceli* kasutamise oskuste järele, kuna see on oluline töövahend paljudes turismiasutustes. Lisaks väljendas kolm üliõpilast soovi, et õppekavas keskendutaks erinevatele tänapäevastele hotelli- ja turismiprogrammidele ning nende süvendatud õpetamisele. Samuti toodi esile vajadus digitaalsete õppevormide, nagu e-õppe ja digitaalsete kontrolltööde järele, et hõlbustada õppimist ja vähendada koormust sessioonõppe vormis õppijatele, kes käivad koolis töö ja pere kõrvalt. Lisaks on oluline, et õppekavas oleksid kursused, mis keskenduvad erinevatele tänapäevastele tööriistadele ja tehnoloogiatele, nagu 3D simulatsioonid ja erinevad tarkvarad, mis on kasutusel turismivaldkonnas.

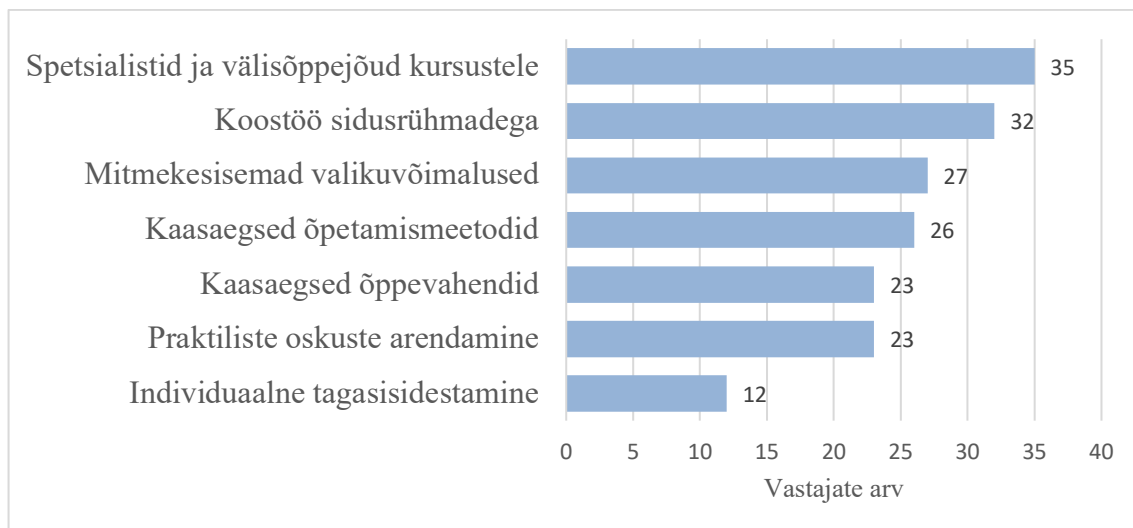
Üliõpilastelt uuriti, kui oluline on nende jaoks rahvusvahelise õppekavas, see tähendab inglise keelsed kursused, välisõppejõud, võõrkeele õppimise võimalus erinevatel tasemetel. Vastanutest 20 leidsid, et see on nende jaoks väga oluline ning 14 üliõpilast, et see on küllaltki oluline. Selle jätkuks uuriti veel, milliseid keeleoskust parandavaid ja rahvusvahelisi õpikogemusi andvaid kogemusi soovitakse näha õppekavas rohkem (vt joonis 9). Vastustest selgus, et kõige enam tunnevad üliõpilased, et keeleoskust parandavad ja rahvusvahelisi õpikogemusi annavad just rahvusvaheliste õppejõudude osalemine loengutes, seminarides ja praktikumides. Lisaks ka erinevad võõrkeelte kursused erinevatel tasemetel ning inglisekeelsed kursused. Lisaks nimetati inglise keele sõna- ja kirjaoskuse arendamise võimaluse ning partner ülikoolide küllastamine välismaal õppekäiguna.

Joonis 9. Keeleoskust parandavaid ja rahvusvahelisi õpikogemusi andvad viisid

Üliõpilastel uuriti praktiliste kogemuste ja kaasaegsete õpetamistehnikate kohta turismihariduses. Esmalt sooviti teada saada, kuidas saaks turismihariduse pakkujad paremini toetada nende aktiivset osalemist ja praktiliste kogemuste saamist õpingutes (vt joonis 10, lk 33).

Kõige enam olid üliõpilased arvamusel, et nende aktiivsele osalemisele ja praktiliste kogemuste saamisele aitab kaasa see, kui kursustele kaasatakse rohkem oma ala spetsialiste ja välisõppejõude. Samuti oli üheks enim välja toodud vastuseks see, kui turismihariduse pakkujad teevad pidevat koostööd turismiga seotud sidusrühmadega, mis hõlmab endas erinevaid õppekäike, külalislektoreid ja õpitubasid. Seejuures oldi ühisel arvamusel, et rohkem mitmekesisemaid valikuid õppekavas toetab nende osalemist õpingutes, sest soovitakse, et pärast lõpetamist oleks karjäärilaseid võimalusi erinevates valdkondades ja ka rahvusvahelisel tasandil. Lisaks erinevate inimeste kaasamistesse ja võimaluste pakkumisele leidsid õpilased, et ka mitmekesisemate õpetamise ja õppimise meetodite rakendamine ja tutvustamine aitab kaasa nende õppeprotsessile ja parema praktilise kogemuse saamisele. Üks üliõpilane tõi lisaks välja, et ülikoolis võiks olla rohkem akadeemilisust ning et koolis kohti võiks rohkem tunde olla.

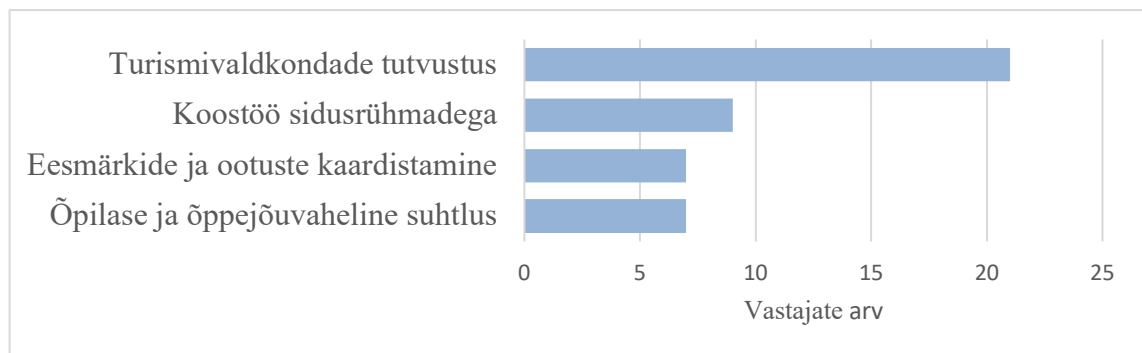
Joonis 10. Kuidas saaks turismihariduse pakkujad paremini toetada õpilaste aktiivset osalemist ja praktiliste kogemuste saamist õpingutes?

Järgmisena küsiti, kui võrd oluline on nende jaoks see, kui õppejõud kasutavad oma kursustel erinevaid kaasaegseid õpetamismeetodeid ja interaktiivseid õpimeetodeid. Üle poole vastanutest 41 üliõpilast oli arvamisel, et nende jaoks on oluline see, kui õppejõud kasutavad oma kursustel erinevaid kaasaegseid õpetamismeetodeid ja interaktiivseid õpimeetodeid. Küsimusele lisaks järgnes avatud küsimus seoses õpetamismeetoditega, kus taheti teada saada, mida saaksid nende arvates õppejõud oma õpetamises muuta, et loengud ja seminarid oleksid rohkem kaasaegsed ja interaktiivsed. Vastajaid antud küsimusel oli kokku 45.

Tagasisidest selgub, et õppejõudude võimuses on suuresti see, milliseks tema ainetund kujuneb. Vastustest selgub, et üle poole üliõpilastest (n=27) soovivad rohkem praktilisi ülesandeid ja harjutusi, mis aitaksid kinnistada õpitavat teooriat ning muuta õppimise interaktiivsemaks. See võib hõlmata rühmatöid, reaalse olukordade lahendamisi ja rollimänge. Samuti oli 5 üliõpilast ühisel arvamisel, et õppejõud võiksid korraldada rohkem väljasõite ja õppekäike, mis võimaldavad näha turismi- ja hotellivaldkonna tegelikku toimimist ning kogeda praktilisi olukordi. Kuigi vastustest selgub, et õppekäike erinevatesse hotellidesse ja söögikohtadesse Pärnus on olnud, tuuakse siiski välja, et lisaks sellele, oleks huvitav käia ka ettevõtetes, kes tegelevad sündmuskorralduse ja reisikorraldusega, kuna see aitab avardada silmaringi ka teistes turismivaldkondades.

Sarnaselt õppekäikudele toob neli üliõpilast välja ka külalislektorite ja praktikute kaasamise loengutesse ja seminaridesse, sest see annab reaalsema ülevaate valdkonnas toimuvast ning aitab kaasa praktiliste kogemuste ja teadmiste omandamisele. Üheks populaarseks vastuseks kujunes ka mitmekesisemate õppemeetodite kasutamine loengutes. Üliõpilased soovivad vähem passiivset loengustiili ja rohkem arutelusid õppejõudude ja üliõpilaste vahel. Lisaks väljendas kuus üliõpilast soovi kasutada erinevaid digitaalseid õppemeetodeid, nagu videod, Kahoot, e-õpe ja muud interaktiivsed platvormid, mis muudaksid õppimise mitmekesisemaks ja kaasahaaravamaks.

Seejärel uuriti lisaks, millised on nende arvates olulised tegurid enne praktikale minekut, mis aitavad neil tagada parema praktikakogemuse saamise (vt joonis 11).

Joonis 11. Olulised tegurid enne praktikale minekut, mis aitavad tagada parema praktika toimimise

Kõige olulisemaks peavad üliõpilased seda, kui neile tutvustatakse erinevaid valdkondi, kus on võimalik praktikat sooritada. Sellele järgnevad koostöö turismiga seotud sidusrühmadega, eesmärkide ja ootuste kaardistamine ning pidev õpilase ja õppejõu vaheline suhtlus seoses praktikakohtadega. Samuti toodi ka eraldi välja õppejõu olulisuse seoses praktikale minekuga. Täpsemalt, oodatakse, et õppejõudude poolt tuleks rohkem suunamist. Näitena toodi välja, et rohkem võiks rõhku panna praktika eelsele osale, kus võiks esmalt üliõpilastele näidata, milline näeb välja üks korralik CV ning kuidas kirjutada head motivatsioonikirja.

2.3. Järeldused ja arendusettepanekud

Järgneva peatüki eesmärk on esitleda uuringuanalüüsi järeldused, mis on abiks turismihariduse täiustamisele. Vastavalt uurimisküsimusele viidi läbi uuring eesmärgiga

koguda andmeid üliõpilaste ootuste ja õpikogemuste kohta ning seejärel teha ettepanekud, mis aitavad saavutada töö eesmärki.

Turismiharidus seisab tänapäeval üha enam silmitsi muutuva maailma keeruliste väljakutsetega. Sellest tulenevalt tekib üha suurem vajadus uuenduslikele lähenemisviisidele õppekavas, mis aitaksid tugevdada lõpetajate teadmisi ja oskusi. (Mungai *et al.*, 2022, lk 47) Töös identifitseeriti üliõpilaste ootused ja õpikogemused veebipõhise küsitluse kaudu ning nendest tulenevalt tehakse ettepanek turismiõppekavale võtta õppekava arendamisel aluseks D. K. Wheeleri mudel.

Üliõpilastel võivad olla kindlad ootused õpetamise ja õppimise osas ning tihtipeale võivad tegelikud kogemused olla hoopis erinevad võrreldes ootustega (Sander *et al.*, 2000, lk 319–322). Enamik turismiõppekaval õppivatest üliõpilastest tunnetab samuti, et nende ootused õpingutele on mõnevõrra erinevad tegelikest õpikogemustest, seda eriti süvateadmiste ja praktiliste oskuste puudumise tõttu (vt lisa 3). Selleks aga, et vähendada erinevusi üliõpilaste ootuste ja tegelike õpikogemuste vahel, tehakse ettepanek suurendada praktiliste oskuste ja süvateadmiste kaalu õppeainetes. Praktiliste oskuste osakaalu suurendamist võimaldavad lisaks grupiprojektidele, erinevad õppeainetes lahendatavad juhtumianalüüsid ja rollimängud. Samuti praktiliste töötubade korraldamine, kus üliõpilastel on võimalik omandada konkreetseid oskusi, nagu näiteks külaliste teenindamine, sündmuse korraldamine või turundustegevused.

Mis puudutab üliõpilaste karjääri, siis enamik turismiharidust omandavad üliõpilased soovivad tulevikus siduda end hotelli-, restorani- ja reisikorraldus valdkondadega ning samuti nähakse võimalust ka turundus- ja sündmuskorraldusvaldkondades (Lu & Adler, 2009, LK 64–65). Analüüsist selgus, et populaarsed valdkonnad turismiüliõpilaste seas on samuti turundus- ja hotellivaldkond ning reisi- ja sündmuskorraldus (vt lisa 3). Hotellivaldkonnas töötavad või sinna pürgivad üliõpilased avaldasid soovi põhjalikumate teadmiste järele näiteks majandus- ja ettevõtlusvaldkonnas ning rohkem praktilisi kogemusi läbi juhtumianalüüsise ja ülesannete lahendamise. Samuti toodi esile vajadus keskenduda põhjalikumalt hotelli- ja spaateenuste, toitlustuse, reisikorralduse ja turunduse teemadele.

Tuginedes järeldusele peaks õppekava integreerima õppeainetesse rohkem praktilisi ülesandeid ja juhtumianalüüse, mis võimaldaksid üliõpilastel mõista reaalseid tööolukordi ja arendada oma oskusi praktilisel tasandil. Lisaks võiks õppekava pakkuda sügavamalt õpet majandus- ja ettevõtlusalastel ning müügi- ja turundusoskust hõlmavatel teemadel. Järeldustest tuleb välja, et üliõpilaste karjäärivalikud ja soovitud teadmised sarnanevad nende valdkondadega, mis tõttu tehakse ettepanek pakkuda rohkem süvateadmisi valdkonnapõhiselt ja vastavalt üliõpilaste huvidele ja soovidele. See tähendab, et üliõpilasel on võimalik valida õppeainete vahel, millele ta soovib rohkem süvitsi minna. Samuti nähakse ühe võimalusena, kuidas üliõpilastel oleks võimalik keskenduda rohkem oma soovitud valdkonnale, oleks see, kui üliõpilastel oleks võimalik teisel kursusel valida endale konkreetne suund, millele tal on võimalik ülejäänud aeg keskenduda. See tähendaks aga seda, et esimene aasta keskenduks õppekava üleüldistele turismi- ja majandusalastele teadmistele ja sissejuhatavatele ainetele ning teisest aastast oleks üliõpilastel võimalik juba õppida süvitsi valdkonda, mis neile kõige enam huvi pakub.

TÜPK-i turismiüliõpilased seisavad silmitsi väljakutsetega, mis on seotud praktikavõimaluste vähesusega, majandusalaste ja turundusega seotud teadmiste, erinevate kultuuridega toimetulekuga ning digitaalsete tööriistade kasutamisega (vt lisa 3). Tuginedes järeldustele tehakse ettepanek tugevdada esmalt sidemeid turismiettevõtjatega, sest see aitab kaasa praktikavõimaluste mitmekesisusele ja loob üliõpilastele valikuvõimalusi katsetada erivaldkondi. Siinkohal aitab kaasa ka tihe ettevõtete ja organisatsioonide külastamine ning nende tutvustamine, mis aitab üliõpilastel mõista oma soove ja mõtteid ning samuti tugevdab see sidemeid TÜPK-i ja turismiettevõtjate vahel. Õppejõud võiksid kursuse alguses teha üliõpilaste seas küsitluse, kus uuritakse, milliseid turismiettevõtteid nemad sooviksid külastada või keda kuulata ning selle põhjal proovida mahutada kursusele üliõpilaste poolt väljatoodud kohtade külastused või siis tuua kooli rääkima mõni spetsialist. Lisaks tuleks rohkem tähelepanu pöörata kursustele, mis käsitlevad erinevate kultuuridega toimetulekut ja digitaalseid oskusi. Lisaks vajab õppekava täiustamist mitmetes valdkondades, mis hõlmavad finants- ja ärijuhtimist ning turundust ja välismaist turismi.

Turism on teenindusvaldkond, kus klientidega suhtlemine on oluline osa igapäevatööst, väärtustavad paljud ettevõtted üha enam oskusi, mis on seotud praktiliste oskuste ja teadmistega, inimeste vaheliste suhete ning koostöövalmidusega (Mungai *et al.*, 2022, lk 49). Ettevõtted vajavad tänapäeval töotajaid, kes suudavad suhelda erinevate sihtrühmadega ja panustada meeskonnatöösse, et seeläbi tagada ettevõtte edukus (Cooper & Shepherd, 1997, lk 46–47). Analüüsisist, mis keskendus ”kommunikatsiooni psühholoogiale ja digitaalsete tööriistade osakaalule turismihariduses” järeldus, et enamik üliõpilasi peab oluliseks inimeste vaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia kaasamist turismiharidusse (vt lisa 4). Uuringust selgus, et õpingute käigus ei ole sellele piisavalt tähelepanu pööratud, mis tõttu tehakse ettepanek integreerida suhtlusoskust arendavate teemade osakaalu loengute ja seminaride kaudu, mis tähendab, et erinevad õppeained võiksid keskenduda ühel või teisel moel antud oskusele. Üheks viisiks on näiteks erinevate esitluste läbiviimine loengutes ning samuti gruppides arutelud, väitlemised ja juhtumianalüüsid. Lisaks nähakse võimalusena ka erinevate töötubade korraldamist ning oma ala spetsialistide kaasamist praktikumidesse.

Tuginedes teooriale parandab digitaalsete tööriistade kasutamine turismiharidust, pakkudes laiemat juurdepääsu ja mitmekesisemaid õppimisvõimalusi ning toetades õpilaste arengut ja kohanemisvõimet. (Çınar, 2020, lk 2433–2434) (Haleem *et al.*, 2022, lk 281). Samuti tuleb analüüsisist välja, et paljud TÜPK-i turismiüliõpilased näevad digitaalsete tööriistade kaasamise olulisust ning väärtust nii õppetöö täiustamisel kui ka tulevase karjääri ettevalmistamisel turismisektoris (vt lisa 4). Sellest tulenevalt võiks turismihariduse pakkujad pakkuda rohkem kursusi ja koolitusi, mis keskenduvad digitaalsete programmide ja tarkvara kasutamisoskustele ning samuti tänapäevastele tehnoloogilistele lahendustele turismi- ja turundusvaldkonnas ning ettevõtluses. Seejuures rõhutavad üliõpilased eriti *Exceli* kasutamisoskuste tähtsust.

Üliõpilased ootavad sageli võimalusi õppida turismiõppekava kursusi inglise keeles ning saada osa rahvusvaheliste õppejõudude loengutest ja diskussioonidest, sest see aitab neil arendada nii oma keeleoskust kui ka mõista erinevaid kultuure ja perspektiive, mis on olulised turismisektoris töötades (Xin & Wang, 2023). Analüüsisist selgus, et olulised tegurid üliõpilaste jaoks turismihariduses on rahvusvahelisus ja keeleõpe, sest need aitavad arendada keeleoskust ning saada rahvusvahelisi kogemusi (vt lisa 5). Esmane

ettepanek on pakkuda mitmekesisemaid võõrkeelte kursuseid, see tähendab, et üliõpilastel võiks olla võimalus valida mitme keele ja nende tasemete vahel, et toetada üliõpilaste keeleoskuse arengut ja suurendada nende konkurentsivõimet turismivaldkonnas. Konkreetsemalt tuleks suurendada näiteks inglise, vene ja soome keele õpet ja seda nii, et üliõpilastel oleks võimalik valida oma tasemele vastav keelegrupp ning siis võimalusel õppida kogu ülikooli vältel ja liikuda vastavalt vajadusele, kas tase kõrgemale või madalamale. Samuti võiks mõelda ka keele sertifikaatidele, et üliõpilased, kes soovivad saada tõendi oma keeletaseme kohta, siis neil on võimalus seda ülikooli kaudu taotleda ning vajadusel on neil võimalik ka ettevalmistustundides käia.

Üldise rahvusvahelise kogemuse ja keeleoskuse arengut toetavad erinevad õppekäigud väljaspool Eestit koolides ja ettevõtetes. Seejuures ka erinevad rahvusvahelised vahetusprogrammid, mis võimaldavad õppida ja töötada erinevates riikides, annavad juurde uusi kogemusi ja ideid. Seetõttu võiks ka vahetusprogrammide osas kool lisaks meilide kaudu informeerimisele, rääkida rohkem ja tõstatada teadlikkust vahetusprogrammis osalemisest ning kaasata rohkem õppetöösse inimesi, kes räägiksid oma kogemustest.

Üliõpilaste soov kaasaegse ja toetava õpikeskkonna järele turismihariduses üha kasvab ning suuresti ootavad õpilased, et nende õppekava julgustaks iseseisvat õppimist, motiveeriks koostööks kursusekaaslastega ning looks keskkonna, kus on võimalik neil tunda end toetatuna. (Becker et al., 1990, lk 161) Mitmekülgse õpikeskkonna saavutamine eeldab, et kursused põimuvad omavahel, ning et kasutusel oleksid mitmekesised õpetamise ja õppimise meetodid, mis aitavad kaasa laiapõhjaliste oskuste kujundamisele (Luka & Donina, 2012c, lk 98–99). Peamise järelalusena selgus, et üliõpilastel on selge soov kaasaegsemate lähenemiste järele õppetöös ning rohkem interaktiivsete ja kaasavate õppemeetodite järele (vt lisa 6).

Selleks, et vastata üliõpilaste ootustele ja parandada nende õpikogemust, on esmalt vajalik tutvustada nii õppejõududele kui ka üliõpilastele mitmekesisemaid õppemeetodeid, mida loengutes ja seminarides läbi viia. See aga tähendab, et turismihariduse pakkujad peaksid esmajoones võimaldama õppejõududel osaleda täiendkoolitustel, mis keskenduvad kaasaegsetele õpetamismeetoditele ülikoolis. See

omakorda võimaldab õppejõududel suurendada praktiliste ülesannete ja harjutuste osakaalu õppekavas, mis aitavad kinnistada õpitavat teooriat ja arendada praktilisi oskusi. Võimaluse ja huvi korral võiks korraldada ka rohkem väljasõite ja õppekäike, mis annaksid suurema tõenäosusega üliõpilastel kogeda turismi- ja hotellivaldkonna tegelikku toimimist ning aitaks tutvustada erinevaid turismivaldkondi lähemalt. Seejuures tuleks tutvustada nii õppejõududele kui ka üliõpilastele mitmekesisemaid õppemeetodeid, mida tundides rakendada. Näidetena tuuakse välja arutelud ja debatil, rollimängud, reaalse probleemi/stsenaariumi lahendamine ja viktoriinid. Samuti tuleks kaasata rohkem külalislektoreid ja praktikuid nii turismivaldkonnast kui ka muudelt elu aladelt loengutesse ja seminaridesse.

Järeldustest ja arendusettepanekute põhjal tehakse ettepanek võtta turismiõppekava arendamisel aluseks D. K. Wheeleri mudel. Mudel pakub struktureeritud raamistikku, mis soodustab turismiõppekava sisulise ja meetodilise arendamise protsessi vastavalt turismivaldkonna nõudmistele kui ka õppijate individuaalsetele vajadustele. Selline lähenemine tagab hariduse kvaliteedi ja asjakohasuse, pidades silmas üliõpilaste optimaalset arengut ning valdkonna vajaduste täitmist.

KOKKUVÕTE

Turismiharidus on traditsiooniliselt jälginud kindlat suunda, kus keskendutakse turismivaldkonna põhiaspektidele, sealhulgas turismi tähendusele ja olemusele, struktuuri analüüsile, planeerimisele ning praktilistele oskustele. Turismivaldkonna kiirelt muutuva olemuse tõttu on turismihariduse pidev arendamine oluline, kuna muutused võivad õpitava kiiresti aegunuks muuta.

Uuringud ja eksperthinnangud näitavad, et turismisektoris esineb mitmeid väljakutseid, mis vajavad haridussüsteemi täiustamist ja kohendamist. Näiteks on muutused maailmas kaasa toonud uusi tehnoloogiaid ja digitaalseid platvorme. Ka tööandjate ja turismiettevõtete esindajate ootused on ajas muutunud, mis tõttu on oluline, et turismiharidus suudaks pakkuda lõpetajatele vajalikke oskusi ja teadmisi, mis toetavad nende karjääri turismivaldkonnas. Lisaks on jätkusuutliku turismi ja keskkonnahoidliku käitumise tähtsus tõusnud ning see omakorda nõuab spetsialistidelt sügavamaid teadmisi säästva turismi põhimõtetest ja praktikatest. Turismihariduse pidev arendamine kaasaegsemaks ja õppijakeskemaks, aitab tagada turismisektori jätkusuutlikkuse ning lahendab kvalifitseeritud tööjõu puuduse probleemi.

Lõputöö teoreetiline osa uuris turismiharidusteenuste sisu, suundumusi ning nende arendamise võimalusi ja meetodeid. Viimase kümnendi jooksul on turismivaldkond märkimisväärselt arenenud tänu tehnoloogilistele edusammudele, nagu näiteks digitaalne turundus ja veebipõhised broneerimissüsteemid. Sellistes oludes aga on turismiharidusel täita oluline roll – tagada üliõpilastele teadmised ja oskused, mis vastaksid tänapäeva tööturu vajadustele. Lisaks sellele, et turismi- ja haridusvaldkond püüavad pidevalt kohanduda vastavalt erinevatele tehnoloogilistele edusammudele ja turutingimustele, otsivad ka üliõpilased üha enam õppeprogrammidest kaasaegseid õppemeetodeid, toetavat õpikeskkonda, praktilisi kogemusi ja rahvusvahelisi võimalusi. See tähendab, et

turismiharidusteenused peavad pidevalt kohanema ja täiustuma, et vastata üliõpilaste ootustele ja soovidele.

Turismiharidusteenuste arendusvõimaluste uurimine näitab, et õppekavade järjepidev täiustamine on vajalik, et saada tänapäeval turismisektoris hakkama. Õppekava koostamisel tuleks lähtuda kaasaegsetest mudelitest nagu Hilda Taba, D. K. Wheeleri ja Ralph Tyleri mudel, mis keskenduvad eesmärkide selgusele, hindamisele ning õpetajate ja üliõpilaste kaasamisele. Selline tasakaalustatud lähenemine tagab laia ja konkurentsivõimelise turismihariduse.

Töö empiirilises osas keskenduti Tartu Ülikooli Pärnu kolledži turismi- ja hotelliettevõtluse üliõpilaste õpikogemustele, -ootustele ja -soovidele. Eesmärgi saavutamiseks ja läbi viimiseks kasutati nii kvantitatiivset kui ka kvalitatiivset uurimismeetodit. Uuringumeetoditena viidi läbi dokumendianalüüs ning veebipõhine küsitlusuuring. Küsitluses osales 45 esimese, teise ja kolmanda kursuse turismiõppekava päeva ja sessioonõppe üliõpilast.

Töös toetatakse D. K. Wheeleri mudelile, kus esmalt identifitseeriti üliõpilaste vajadused veebipõhise küsitluse kaudu ning seejärel tehti analüüsist lähtudes ettepanekud õppemeetodite ja nende korraldamise kohta. Ettepanekutele toetudes on TÜPK-il võimalik hinnata ning tagasisidestada välja toodud meetodeid ning seejärel teha parandused.

Uuringute tulemustest selgus, et üliõpilased ootavad enim, et turismihariduses oleks rohkem praktilisi oskusi ja reaalse elu olukordi käsitlevaid õppemeetodeid. Rohkem soovitakse süvateadmisi valdkonna- või suunapõhiselt ning digitaalsetele programmidele ja tarkvara kasutamisoskustele keskenduvaid kursusi ja koolitusi. Viimaks rõhutatakse vajadust tugevdada keeleõppe osakaalu ja rahvusvaheliste õppeprogrammidel osalemist ning sidemeid turismiettevõtjatega, et siis pakkuda üliõpilastele mitmekesiseid praktikavõimalusi.

Uuringu peamine väärtus seisneb tulemustes, mida on võimalik kasutada Tartu Ülikooli Pärnu kolledžis turismihariduse täiustamisel. Uuringust tulenevad soovitused võimaldavad kohandada õppekava vastavalt õpilaste tagasisidele ja ootustele. Siiski,

suurema vastajate arvu kaasamine oleks andnud põhjalikuma ülevaate turismiõppe hetkeseisust ja vajadusest ning tugevdada uuringu usaldusväärsust. Tulevikus oleks soovituslik läbi viia veelgi põhjalikumad uuringud, kus uuritakse erinevaid kursusi ja õppevorme eraldi, et siis saada veel täpsem ülevaade turismiõppekavast.

VIIDATUD ALLIKAD

Abduvakhobova, U. Yu. (2020). Education in Tourism Industry-Challenges and Opportunities. *Indonesian Journal of Law and Economics Review*, 6. <https://doi.org/10.21070/ijler.2020.V6.472>

Becker, A. H., Davis, S. F., Neal, L., & Grover, C. A. (1990). Student Expectations of Course and Instructor. *Teaching of Psychology*, 17(3), 159–162. https://doi.org/10.1207/s15328023top1703_4

Bens, S., Kolomitro, K., & Han, A. (2021). Curriculum development: Enabling and limiting factors. *International Journal for Academic Development*, 26(4), 481–485. <https://doi.org/10.1080/1360144X.2020.1842744>

Bhuttah, T. M., Xiaoduan, C., Ullah, H., & Javed, S. (2019). *Analysis of Curriculum Development Stages from the Perspective of Tyler, Taba and Wheeler*. 58(1).

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>

Chen, B. T., & Gursoy, D. (2008). Preparing Students for Careers in the Leisure, Recreation, and Tourism Field. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 7(3), 21–41. <https://doi.org/10.1080/15313220801909296>

Çınar, K. (2020). The Digital Revolution: Impact on Tourism Education. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(4), 2417–2443. <https://doi.org/10.21325/jotags.2020.719>

Cleave, P. (2023, oktoober 3). *Structured Or Semi-Structured Questionnaire?*

- Cooper, C., & Shepherd, R. (1997). The Relationship Between Tourism Education and The Tourism Industry: Implications for Tourism Education. *Tourism Recreation Research*, 22(1), 34–47. <https://doi.org/10.1080/02508281.1997.11014784>
- Čuić Tanković, A., Kapeš, J., & Kraljić, V. (2021). *IMPORTANCE OF SOFT SKILLS AND COMMUNICATION SKILLS IN TOURISM: VIEWPOINT FROM TOURISTS AND FUTURE TOURISM EMPLOYEES*. 167–185. <https://doi.org/10.20867/tosee.06.12>
- Dredge, D., Schott, C., Daniele, R., Caton, K., Edelheim, J., & Munar, A. M. (2015). The tourism education futures initiative. *Anatolia*, 26(2), 340–346. <https://doi.org/10.1080/13032917.2014.930773>
- Geisinger, K. F. (2016). 21st Century Skills: What Are They and How Do We Assess Them? *Applied Measurement in Education*, 29(4), 245–249. <https://doi.org/10.1080/08957347.2016.1209207>
- Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: A review. *Sustainable Operations and Computers*, 3, 275–285. <https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004>
- Hashamuddin Yaakob, Radzi, N. F., & Kamaruzam Mat Ail. (2018). *The Effect of Internship on Job Performance: An Assessment of Students' Perception*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.13694.48966>
- Hsu, C. H. C. (2018). Tourism education on and beyond the horizon. *Tourism Management Perspectives*, 25, 181–183. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.11.022>
- Kim, H., & Park, E. J. (2013). The role of social experience in undergraduates' career perceptions through internships. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 12(1), 70–78. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2012.11.003>
- Kusumawardhana, I. (2019). Curriculum Development in Hospitality and Tourism Higher Education: Challenges and gaps. *Proceedings of the Proceedings of the 1st International Conference on Business, Law And Pedagogy, ICBLP 2019, 13-15 February 2019, Sidoarjo, Indonesia*. Proceedings of the 1st International Conference on Business,

Law And Pedagogy, ICBLP 2019, 13-15 February 2019, Sidoarjo, Indonesia, Sidoarjo, Indonesia. <https://doi.org/10.4108/eai.13-2-2019.2286505>

Lu, T. (Ying), & Adler, H. (2009). Career Goals and Expectations of Hospitality and Tourism Students in China. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 9(1–2), 63–80. <https://doi.org/10.1080/15313220903041972>

Luka, I., & Donina, A. (2012). *Challenges of tourism education: Conformity of tourism curriculum to business needs*.

Mara, E. L. (2017). New perspective of learner-centered education in nowadays didactics. *MATEC Web of Conferences*, 121, 12013. <https://doi.org/10.1051/mateconf/201712112013>

McGrath, G. M., Lockstone-Binney, L., Ong, F., Wilson-Evered, E., Blaer, M., & Whitelaw, P. (2021). Teaching sustainability in tourism education: A teaching simulation. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(5), 795–812. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1791892>

Munna, A. S., & Kalam, M. A. (2021). Teaching and learning process to enhance teaching effectiveness: Literature review. *International Journal of Humanities and Innovation (IJHI)*, 4(1), 1–4. <https://doi.org/10.33750/ijhi.v4i1.102>

Nur'aini, K. D., Werang, B. R., & Suryani, D. R. (2020). Student's Learning Motivation and Learning Outcomes in Higher Education: *Proceedings of the 3rd International Conference on Social Sciences (ICSS 2020)*. 3rd International Conference on Social Sciences (ICSS 2020), Makassar, Indonesia. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.201014.101>

Passmore, C., Dobbie, A. E., Parchman, M., & Tysinger, J. (2002). Guidelines for constructing a survey. *Family Medicine*, 34(4), 281–286.

Ruhanen, L., Robinson, R., & Breakey, N. (2013). A tourism immersion internship: Student expectations, experiences and satisfaction. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 13, 60–69. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2013.02.001>

Sander, P., Stevenson, K., King, M., & Coates, D. (2000). University Students' Expectations of Teaching. *Studies in Higher Education*, 25(3), 309–323. <https://doi.org/10.1080/03075070050193433>

Sheldon, P. J., Fesenmaier, D. R., & Tribe, J. (2011). The Tourism Education Futures Initiative (TEFI): Activating Change in Tourism Education. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 11(1), 2–23. <https://doi.org/10.1080/15313220.2011.548728>

Soto, S. T. (2015). An Analysis of Curriculum Development. *Theory and Practice in Language Studies*, 5(6), 1129. <https://doi.org/10.17507/tpls.0506.02>

Tse, T. S. M. (2010). What Do Hospitality Students Find Important About Internships? *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 10(3), 251–264. <https://doi.org/10.1080/15313221003792027>

Tuna, H., & Başdal, M. (2021). Curriculum evaluation of tourism undergraduate programs in Turkey: A CIPP model-based framework. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 29, 100324. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2021.100324>

Virkus, S. (2010). *Infokäitumise, info hankimise ja otsingu ning infopädevuse uurimise meetodid*

[https://www.tlu.ee/~sirvir/Infootsingu%20teooria/Infokaitumise,%20info%20hankimise%20ja%20%20otsingu%20ning%20infopadevuse%20uurimise%20meetodid/lk_32.html].

Xin, S., & Wang, Y. (2023). Incorporating the student voice in undergraduate tourism curriculum in China. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 33, 100462. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2023.100462>

Lisa 1. Uurimisinstrumendi koostamine

Küsimus	Allikas
Millistele allpool väljatoodud valdkondadele ei keskendu Tartu Ülikooli Pärnu kolledži õppekava piisavalt? Turismiandmete teadus; jätkusuutlik turism; turismihariduse poliitika; rahvusvahelised suhted ja turismiuuringud; avalik poliitika ja turism; turismi juhtimine; turundus; rahandus; keelteoskus; kultuuridevaheline taju; turismitplaneerimine ja arendamine.	(UNWTO, 2022), lk 4, (Fidegeon, 2010, lk 709-710) lk 6, (Kunwar, 2018, lk 100), lk 6, (Xin & Wang, 2023, lk 2) lk 6
Millised on Teie arvates kõige suuremad väljakutsed, millega seisate silmitsi kaasaegsetes töö -ja/või praktikakeskkondades turismivaldkonnas?	(Hsu, 2018) lk 7
Milliseid konkreetseid oskusi ja teadmisi loodate omandada oma hariduse käigus, et edukalt tegutseda turismi- ja hotellivaldkonnas?	(Luka & Donina, 2012, lk 85), lk 11
Millistes valdkondades töötamist ootate peale kooli lõpetamist? Hotellivaldkonnas, toitlustusvaldkonnas, reisikorraldusfirmas, turismiinfo, turundusvaldkond, sündmuskorraldus	(Lu & Adler, 2009, LK 64-65) lk 11
Kui oluliseks peate inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia rõhutamist turismihariduse programmides ning kas õppekavas rõhutakse sellele piisavalt?	(Cooper & Shepherd, 1997, lk 46-47) lk 8 (Mungai et al., 2022, lk 49) lk 8
Kuivõrd on seoses turismiõpingutega erinenud ootused tegelikest kogemustest? Palun tooge välja mõni kogemus.	(Sander et al., 2000, lk 319-322) lk 11
Kuivõrd oluline on Teie jaoks see, kui õppejõud kasutavad oma kursustel erinevaid kaasaegseid õpetamistehnikaid ja interaktiivseid õppemeetodeid?	(Hsu, 2018), lk 16

Kui palju puutute oma igapäeva töös/praktikal olles kokku erinevate tehnoloogiaga seotud ülesannetega?	(Çınar, 2020, lk 2420), lk 9
Kuidas saaks turismihariduse pakkujad paremini toetada Teie aktiivset osalemist õpingutes ja praktiliste kogemuste saamist? Mitmekesised õpetamis ja õppimise meetodid, suurem rõhk praktiliste oskuste omandamisele nii tundide kui ka praktika perspektiivist, kaasaegsete õppevahendite kaasamine õppetöösse, rohkem oma ala spetsialiste ja välisõppejõude kursustele, rohkem mitmekesisemaid valikuid õppekavas, mis aitavad luua võimalusi erinevates valdkondades ja rahvusvahelisel tasandil, pidev koostöö turismiga seotud sidusrühmadega (õppekäigud, külalislektorid ja -õppejõud, õppetoad)	(Luka & Donina, 2012, lk 85) lk 13, (Luka & Donina, 2012, lk 85) lk 12 (Becker et al., 1990, lk 161) lk 14 (Saner <i>et al.</i> , 2016, lk 1) lk 14 (Sander et al., 2000, lk 319-322) lk 11 (Lu & Adler, 2009, LK 64-65) lk 12
Milliseid keeleoskust parandavaid ja rahvusvahelisi õpikogemusi andvaid kogemusi sooviksite näha rohkem?	((Xin & Wang, 2023), lk 14
Kuivõrd tunnete, et digitaalsete tööriistade kaasamine õppetöösse parandab turismiharidust ning valmistab Teid paremini ette töötamiseks turismivaldkonnas?	(Çınar, 2020, lk 2433) lk 8
Milliseid täiendavaid võimalusi võiks turismihariduse pakkujad pakkuda seoses digitaalsete programmide ja tarkvara kasutamise kursustega?	(Çınar, 2020, lk 2433) lk 8-9
Millised on teie arvates olulised tegurid praktikakoha valikul, mis aitavad tagada parema praktika toimimise?	(Ruhanen et al., 2013, lk 67) lk 13
Kui oluline on Teie jaoks rahvusvaheliskus õppekavas (st inglise keelsed kursused, välisõppejõud, erinevad keeleõppe võimalused), ning mida sooviksite näha rohkem?	(Xin & Wang, 2023) lk 13-14

Lisa 2. Ankeetküsitlus

Tere!

Minu nimi on Britt Heinsoo ning olen Tartu Ülikooli Pärnu kolledži kolmanda aasta tudeng. Olen hetkel kirjutamas oma lõputööd teemal "Turismiharidusteenuse arendamine Tartu Ülikooli Pärnu kolledži näitel". Oleksin väga tänulik, kui leiaksite aja, et vastata minu küsimustikule. Sinu panus on äärmiselt oluline, sest see aitab kaasa turismihariduse jätkusuutlikkusele ja edendamisele.

Veebipõhise ankeetküsitluse vorm veebis -
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfx369og1nxCEHcuN4X9diYy_U1Hp7M1F9JLtnfvYg6_G44mA/viewform

Ankeetküsitluse küsimused:

1. Kuivõrd on seoses turismiõpingutega erinenud Teie ootused tegelikest õpikogemustest?

Vastusevariandid:

- Üldse mitte
- Mõningal määral
- Väga palju

2. Kui te vastasite "mõningal määral" või "väga palju", siis palun põhjendage oma vastust mõne konkreetse näitega

Lisa 2 järg

3. Millises valdkonnas töötate või loodate tööle hakata peale õpinguid?

Vastusevariandid:

- Hotellivaldkonnas
- Toitlustusvaldkonnas
- Reisikorraldusfirmas
- Turismiinfokeskuses
- Turundusvaldkond
- Sündmuskorraldus
- Muu

4. Milliseid konkreetseid oskusi ja teadmisi loodate/lootsite omandada oma hariduse käigus, et edukalt tegutseda turismi- ja hotellivaldkonnas?

Vaba vastuseväli.

5. Millised on kõige suuremad väljakutsed, millega olete seisnud või seisate silmitsi kaasaegsetes töö- ja/või praktikakohtades turismivaldkonnas?

Vaba vastuseväli.

Lisa 2 järg

6. Millistele allpool väljatoodud valdkondadele ei keskendu Tartu Ülikooli Pärnu kolledži õppekava Teie arvates piisavalt?

Vastusevariandid:

- Turismiandmete teadus
- Jätkusuutlik turism
- Turismihariduse poliitika
- Rahvusvahelised suhted ja turismiuuringud
- Avalik poliitika ja turism
- Turismi juhtimine
- Turundus
- Rahandus
- Keelteoskus
- Kultuuridevaheline tajumine
- Turismitplaneerimine ja arendamine

7. Kas oskate veel välja tuua mõne valdkonna, millele tuleks õppekavas rohkem rõhku panna?

Vaba vastuseväli.

8. Kui oluliseks peate inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia rõhutamist turismihariduse programmides?

Vastusevariandid:

- Üldse mitte
- Mõningal määral
- Küllaltki oluliseks
- Väga oluliseks

Lisa 2 järg

9. Kas õpingute jooksul on olnud piisavalt inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia rõhutamist?

Vastusevariandid:

- Üldse mitte
- Mõningal määral
- Piisavalt

10. Kuivõrd tunnete, et digitaalsete tööriistade kaasamine õppetöösse parandab turismiharidust ning valmistab Teid ette töötamiseks turismivaldkonnas?

Vastusevariandid:

- Üldse mitte
- Mõningal määral
- Küllaltki palju
- Väga palju

11. Kui palju puutute oma igapäeva töös/praktikal olles kokku erinevate tehnoloogiaga seotud ülesannetega?

Vastusevariandid:

- Üldse mitte
- Mõningal määral
- Väga palju

12. milliseid täiendavad võimalusi võiks turismihariduse pakkujad pakkuda seoses digitaalsete programmide ja tarkvara kasutamise kursustega?

Vaba vastuseväli.

Lisa 2 järg

13. Kui oluline on Teie jaoks rahvusvahelises õppekavas (st inglise keelsed kursused, välisõppejõud, võõrkeele õppimise võimalus erinevatel tasemetel)

Vastusevariandid:

- Ei ole üldse oluline
- Mõningal määral
- Küllaltki oluline
- Väga oluline

14. Milliseid keeleoskust parandavaid ja rahvusvahelisi õpikogemusi andvaid kogemusi sooviksite näha rohkem?

Vastusevariandid:

- Inglisekeelne õpe osadel kursustel
- Rahvusvaheliste õppejõudude loengud/seminarid/praktikumid
- Võõrkeelte kursused erinevatel tasemetel (inglise, vene soome, hispaania, prantsuse)

Lisa 2 järg

15. Kuidas saaks turismihariduse pakkujad paremini toetada Teie aktiivset osalemist ja praktiliste kogemuste saamist õpingutest?

Vastusevariandid:

- Mitmekesisemad õpetamise ja õppimise meetodid
- Suurem rõhk praktiliste oskuste omandamisele nii tundide kui ka praktika perspektiivist
- Kaasaegsete õppevahendite kaasamine õppetöösse
- Rohkem oma ala spetsialiste ja välisõppejõude kursustele
- Suurem rõhk individuaalsel tagasisidel ja tähelepanul
- Pidev koostöö turismiga seotud sidusrühmadega (õppekäigud, külalislektorid ja -õppejõud, õppetoad)
- Rohkem mitmekesisemaid valikuid õppekavas, mis aitavad luua võimalusi erinevates valdkondades ja rahvusvahelisel tasandil
- Muu

16. Kuivõrd oluline on Teie jaoks see, kui õppejõud kasutavad oma kursustel erinevaid kaasaegseid õpetamistehnikaid ja interaktiivseid õpimeetodeid?

Vastusevariandid:

- Üldse mitte
- Küllaltki oluline
- Väga oluline

17. Mida saaksid Teie arvates õppejõud õpetamises muuta, et tunnid oleksid rohkem kaasaegsed ja interaktiivsed

Vaba vastuseväli.

Lisa 2 järg

18. Millised on Teie arvates olulised tegurid enne praktikale minekut, mis aitavad tagada parema praktika toimimise?

Vastusevariandid:

- Pidev õpilase ja õppejõu vaheline suhtlus seoses praktikakohtadega
- Koostöö turismiga seotud sidusrühmadega
- Eesmärkide ja ootuste kaardistamine
- Erinevate valdkondade tutvustus, kus on võimalik praktikat sooritada
- Muu

Lisa 3. Ootused ja väljakutsed turismihariduses

Uurimistulemus	Ettepanek
Enamik turismiüliõpilasi tunnetab, et nende ootused õpingutele on mõnevõrra erinenud tegelikest õpi-kogemustest, seda eriti süvateadmiste ja praktiliste oskuste puudumise tõttu.	Praktiliste oskuste osakaalu suurendamist võimaldavad lisaks grupiprojektidele, erinevad õppeainetes lahendatavad juhtumianalüüsid ja rollimängud. Samuti praktiliste töötubade korraldamine, kus üliõpilastel on võimalik omandada konkreetseid oskusi, nagu näiteks külaliste teenindamine või turundustegevused.
Populaarsed valdkonnad TÜPK-i turismiüliõpilaste seas on turundus- ja hotellivaldkond ning reisi- ja sündmus-korraldus.	Õppekavas tuleks integreerida õppeainetesse rohkem praktilisi ülesandeid ja juhtumianalüüse, mis võimaldaksid üliõpilastel mõista reaalseid tööolukordi ja arendada oma oskusi praktilisel tasandil. Lisaks võiks õppekava pakkuda sügavamalt õpet majandus- ja ettevõtlusalastel ning müügi- ja turundusoskust hõlmavatel teemadel. Pakkuda rohkem süvateadmisi valdkonnapõhiselt ja vastavalt üliõpilaste huvidele ja soovidele. See tähendab, et üliõpilasel on võimalik valida õppeainete vahel, millele ta soovib rohkem süvitsi minna. Ühe võimalusena, kuidas üliõpilastel oleks võimalik keskenduda rohkem oma soovitud valdkonnale, oleks see, kui üliõpilastel oleks võimalik teisel kursusel valida endale konkreetne suund, millele tal on võimalik ülejäänud aeg keskenduda. See tähendaks aga seda, et esimene aasta keskenduks õppekava üleüldistele turismi- ja majandusalastele teadmistele ja sissejuhatavatele ainetele ning teisest aastast oleks üliõpilastel võimalik juba õppida süvitsi seda, mis neile kõige enam huvi pakub.
TÜPK-i turismiüliõpilased seisavad silmitsi väljakutsetega, mis on suuresti seotud praktikavõimaluste vähesusega, majandusalaste ja turundusega seotud teadmiste, erinevate kultuuridega toimetulekuga ning digitaalsete tööriistade kasutamiseega.	Ettepanek on suurendada sidemeid turismiettevõtjatega, sest see aitab tagada praktikavõimaluste mitmekesisuse ja loob üliõpilastele valikuvõimalusi katsetada erivaldkondi. Samuti tuleks rohkem tähelepanu pöörata kursustele, mis käsitlevad erinevate kultuuridega toimetulekut ja digitaalsete oskusi. Lisaks vajab õppekava täiustamist mitmetes valdkondades, mis hõlmavad finantsjuhtimist, turundust ja keeleoskust ning rohkem võiks keskenduda välismaisele turismile, rahvusvahelisele turundusele ja ärijuhtimisele.

Lisa 4. Kommunikatsioonipsühholoogia ja digitaalsete tööriistade osakaal turismihariduses

Uurimistulemus	Ettepanek
Enamik turismiüliõpilasi peab oluliseks inimestevaheliste suhete ja kommunikatsioonipsühholoogia kaasamist turismiharidusse.	Ettepanek on suurendada kommunikatsiooniteemade kaalu õppekavas. Ühe võimalusena lisaks uute kursuste lisamisele, nähakse erinevate töötubade korraldamist ning oma ala spetsialistide kaasamisse ainetundidesse.
TÜPK-i turismiüliõpilased näevad digitaalsete tööriistade kaasamise olulisust ning väärtust nii õppetöö täiustamisel kui ka tulevase karjääri ettevalmistamisel turismisektoris.	Sellest tulenevalt võiks turismihariduse pakkujad pakkuda rohkem kursusi ja koolitusi, mis keskenduvad digitaalsete programmide ja tarkvara kasutamisoskustele ning samuti tänapäevastele tehnoloogilistele lahendustele turismi- ja turundusvaldkonnas ning ettevõtluses. Seejuures rõhutavad TÜPK-i turismiüliõpilased eriti <i>Exceli</i> kasutamisoskuste tähtsust. Lisaks võiksid turismihariduse kommunikatsiooni ja digitaalsete oskuste valdkonnas. See võib hõlmata juurdepääsu digitaalsetele õppematerjalidele, individuaalsetele nõustamistele ning võimalustele osaleda praktilistes töötubades ja projektides.

Lisa 5. Rahvusvahelisis ja keeleõpe turismihariduses

Uurimistulemus	Ettepanek
Olulised tegurid üliõpilaste jaoks turismihariduses on rahvusvahelisis ja keeleõpe.	<p>Käesolevas töös tehakse ettepanek on luua rohkem võimalusi, mis toetavad rahvusvaheliste kogemuste saamist ning aitavad mitte ainult arendada keeleoskust, vaid avavad ka ukse erinevatele kultuuridele ja töökeskkondadele.</p> <p>Õppekavas tuleks pakkuda mitmekesisemaid võõrkeelte kursuseid, see tähendab, et üliõpilastel võiks olla võimalus valida mitme keele ja nende tasemete vahel, et toetada üliõpilaste keeleoskuse arengut ja suurendada nende konkurentsivõimet turismivaldkonnas.</p> <p>Rahvusvahelise kogemuse ja keeleoskuse arengut toetavad ka erinevad õppekäigud väljaspool Eestit ning erinevad rahvusvahelised vahetusprogrammid, mis võimaldavad õppida ja töötada erinevates riikides.</p>

Lisa 6. Praktilised kogemused ja kaasaegsed õpetamistehnikad turismihariduses

Uurimistulemus	Ettepanek
Üliõpilastel on selge soov kaasaegsemate lähenemiste järele õppetöös ning rohkem interaktiivsete ja kaasavate õppemeetodite järele.	Esmalt tuleks tutvustada nii õppejõududele kui ka üliõpilastele mitmekesisemaid õppemeetodeid, mida loengutes ja seminarides. See aga tähendab, et turismihariduse pakkujad peaksid esmajoones võimaldama õppejõududel osaleda täiendkoolitustel, mis keskenduvad kaasaegsetele õpetamismeetoditele ülikoolis. See omakorda võimaldab õppejõududel suurendada praktiliste ülesannete ja harjutuste osakaalu õppekavas, mis aitavad kinnistada õpitavat teooriat ja arendada praktilisi oskusi. Võimaluse ja huvi korral võiks korraldada ka rohkem väljasõite ja õppekäike, mis annaksid suurema tõenäosusega üliõpilastel kogeda turismi- ja hotellivaldkonna tegelikku toimimist ning aitaks tutvustada erinevaid turismivaldkondi lähemalt. Seejuures tuleks tutvustada nii õppejõududele kui ka üliõpilastele mitmekesisemaid õppemeetodeid, mida tundides rakendada. Näidetena tuuakse välja arutelud ja debatid, rollimängud, reaalse probleemide/stsenaariumite lahendamine ja viktoriinid. Samuti tuleks kaasata rohkem külalislektoreid ja praktikuid nii turismivaldkonnast kui ka muudelt elu aladelt loengutesse ja seminaridesse.

SUMMARY

DEVELOPING TOURISM EDUCATION SERVICES: A CASE STUDY OF THE UNIVERSITY OF TARTU PÄRNU COLLEGE

Britt Heinsoo

Tourism education has traditionally followed a specific path, focusing on the core aspects of the tourism industry. Those aspects include the very meaning and essence of tourism, structural analysis, planning, and practical skills. Due to the rapidly changing nature of the tourism sector, continuous development of tourism education is crucial, as changes can quickly render learned knowledge and skills obsolete.

Studies and expert evaluations show that the tourism sector encounters various challenges, requiring improvements and adaptations in the educational system. For example, advancements in technology and globalization have led to the emergence of new technologies and digital platforms. The expectations of employers and representatives of tourism enterprises have also evolved over time, highlighting the importance for tourism education to equip graduates with the necessary skills and knowledge to support their careers in the tourism industry. Additionally, the importance of sustainable tourism and environmentally friendly behavior has risen, which requires professionals to have a deeper understanding of the principles and practices of sustainable tourism. The continuous development of tourism education towards a more modern and student-centered approach helps ensure the sustainability of the tourism sector while also addressing the challenge of skilled labor shortages.

The theoretical part of the thesis examined the content, trends, and potential methods for the development of tourism education services. Over the past decade, the tourism industry has significantly evolved due to technological advancements, such as digital marketing and online booking systems. In such circumstances, however, tourism education plays a

crucial role in providing students with the proper knowledge and skills that meet the needs of today's job market. In addition to both the tourism and education fields continually adapting to various technological advancements and market conditions, students also increasingly seek modern teaching methods, supportive learning environments, practical experiences, and international opportunities from educational programs. This implies that tourism education services must continuously adapt and improve to meet students' expectations and desires.

Research into the development opportunities of tourism education services indicates that continuous improvement of curricula is necessary to meet the demands of today's tourism sector. In the process of designing the curricula, modern models such as those by Hilda Taba, D. K. Wheeler, and Ralph Tyler should be used, as they focus on the clarity of objectives, assessment, and the involvement of both teachers and students. Such a balanced approach ensures a broad and competitive tourism education.

In the empirical part of the study, the focus was on the learning experiences, expectations, and preferences of the students at the University of Tartu Pärnu College. To achieve and conduct the research objective, both quantitative and qualitative research methods were used. Document analysis and a web-based questionnaire were conducted as research methods. Document analysis and a web-based questionnaire were employed as research tools. The survey involved 45 students from the first, second, and third years of the tourism curriculum, both in daytime and cycle studies.

The research relies on D. K. Wheeler's model. First, students' needs were identified through a web-based questionnaire. Then, based on the analysis, suggestions were made about teaching methods and their organization. By relying on these suggestions, the University of Tartu Pärnu College (UTPC) can assess, provide feedback on the proposed methods, and make the necessary improvements.

The research results revealed that students mostly expect tourism education to incorporate more practical skills and teaching methods that address real-life situations. There is a greater desire for in-depth knowledge tailored to specific fields, as well as courses and training focusing on digital programs and software usage skills. Finally, students emphasize the need to enhance foreign language skills and participation in international

study programs, as well as to establish connections with tourism industry stakeholders to provide students with diverse internship opportunities.

The main value of the study lies in its results, which can be used to enhance tourism education at the University of Tartu Pärnu College. The recommendations derived from the study allow for curriculum adjustments according to student feedback and expectations. However, involving a larger number of respondents would have provided a more comprehensive overview of the current state and needs of tourism education and strengthened the credibility of the study. In the future, it is advisable to conduct even more thorough research, examining different courses and study forms separately to obtain a more thorough overview of the tourism curriculum.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Britt Heinsoo,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Turismiharidusteenuse arendamine Tartu Ülikooli Pärnu kolledži näitel,

mille juhendaja on Ilona Kandelin,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Britt Heinsoo

16.05.2024